

(Elta) Kaune sausio 4-5 d. d. buvęs švietimo darbuotojų suvažiavimas pasveikino Sovietų S-gos kom. partijos centro komitetą. Jis, aišku, „karštai pritarė“ Maskvoje priimtai programai. Taip pat dalyviai pritarė ir tam, kad „idėjiškai buvo sutriuškiama“ antipartinė Molotovo, Malenkovo, Kaganovičiaus ir kitų grupė. Visų Lietuvos švietimo darbuotojų esanti garbės pareiškimas visiškai įgyvendinti visuotinio privalomo aštuonmečio mokymo įstatymą.

Pasitarimo dalyviai kreipėsi į mokytojus, tėvus, visuomenę ir nurodė, kad mokyklose esančias „abejingumo nuotakas“. Girdi, svarbiausias moksleivių darbo tikslas esąs... kad to darbo procese būtų ugdomas komunistinės visuomenės žmogus. Toks žmogus auklėti — dabar pirmasis uždavinys mokytojams, o jį vaizduoti — rašytojams, dailininkams.

Pasirodo, kad lietuviškasis jaunimas ne taip lengvai pajungiamas tokiam „auklėjimui“ ir tai liudija nurodytos trys blogybės, viekniančios Lietuvos jaunimą: taigi, žaloti jaunimą bandančios kapitalistinės praeities atgyvenos (jos ta jaunimą ir įpajiniojančios „buržuazinio nacionalizmo voratinklius“), tas nelaimingas jaunimas dar bandomas nuvesti religinių prietarų klystkeliais, pagaliau jis... užkrečiamas privačiasavininkišku egoizmu ir individualizmu nuotakomis. Tai negerovės, kurios, komunistų akimis veikia ne tik jaunimo, bet ir iš viso Lietuvos gyventojų dvasią. Lietuvos partiniam vadovams rūpinantis jaunimo komunistiniu auklėjimu, jie dar pabrėžė reikalingą aktyvinti, stiprinti komjaunimo ir pionierių veiklą.

Iš pasitarime kalbėjusių V. Kuzminskas pabrėžė, kad Lietuvos mokyklose dar dirba apie 11.000 mokytojų, neturinių aukštojo mokslo (plg. „Tiesa“, 5 nr.). Savo kalboje J. Paleckis pirmiausia mokytojams davė tokių patarimų: jie, esą, turį neapkęsti bet kokio tautinio ar rasinio diskriminavimo, įžeidinėjimo... Jis pripažino, kad Lietuvoje dar daug esama žmonių, kurie... atsilikę kultūroje, o tas atsilikimas reiškiasi tuo, kad jie neatsikratę nuo seno įdiegtų pažiūrų. Girdi, jie savo galvosena „tebetūno kapitalistinės — buržuazinės pasaulėžiūros klampynėje“. Dar pasitarime kalbėdamas N. Akmenės vid. mokyklos dir. P. Tupikas pabrėžė — kiekvienas mokytojas yra kovingas ateistas...

Kai kurie mokytojai nusikundė, kad mokiniai „nubyrą“, apleidžia mokyklą. Štai, tik pirmiaisiais šiu mokslo metų mėnesiais Kauno mieste paliko mokyklą 200 moksleivių. Pasitarime tarė žodį ir ministrų tarybos pirm. pavaduotoja L. Diržinskaitė — jos žodžiais, „buržuazijos valdymo laikų palikimas iš tiesų ne taip lengva užlyginti...“ Buvo daryta priekaištų ir Lietuvos rašytojams — jie mažai domisi mokytojų, moksleivių gyvenimo aprašymais. Esą, apie studentus Lietuvoje tėra viena knyga, o apie vid. mokyklos gyvenimą nieko nematyti.

T. Troll

Nuplasnoję melagiai

Tobijas vaikščiojo po mišką, kvėpavo grynu oru ir gėrėjosi gamta. Staiga jis išgirdo baurų spieginimą ir nuėjo pažiūrėti, kas įvyko. Rudas terjeras cypė, patekęs į spastus. Tobijas išgelbėjo šunį ir labai nušėbo: šuo atsitūpė ir prašė žmogaus balsu:

— Esu tamstai labai dėkingas! Juk aš ne koks nors paprastas šuniukas, o garsus burtininkas Abuhel. Deja, aš buvau pamiršęs formulę, vadojančią iš spastų. Aš būčiau miręs bauria mirtim, jei tamsta nebūtumei manęs išgelbėjęs. Aš turiu teisės ir galios įvykdyti tik vieną tamstos pageidavimą. Prašau pasirinkti. Tobijas atsakė negalvodamas:

— Aš norėčiau, kad ryt visi mano miesto gyventojai, pamelavę žodžiu ar raštu, netektų svorio iki dvyliktos nakties!

— Tebūnie taip! — tarė burtininkas ir pranyko.

Kitą dieną mieste dėjosi keisti dalykai. Tobijo šeimininkė atnešė jam kavos ir pasakė:

— Labas rytas, pone Tobijau! Čia tikra turkiška pupelių kava!

Vos spėjusi ištartį šiuos žodžius ji pakilo nelyginant balionas ir plasnojo palubiu iki vidurnakčio.

Išėjęs į gatvę Tobijas sutiko poną Knocek. Knocek ilgai kratė ir spaudė Tobijo rankas, bet vos ištaręs „Aš labai džiaugiuosi, galėdamas palinkėti tamstai visokeriopos laimės...“, pakilo aukštyn, ir vėjas nunešė jį kažin kur.

Ahrodė, kad miestas paleko į viesulo centrą. Raidžių rinkėjai laikraščių spaustuose vienas po kito kilo į orą ir plasnojo paskui jau pirmiau nuskridusius redaktorius. Vyriausias redaktorius, kalbėdamasis su ministru ir girdamas jo potvarkius, staiga pakilo ir net nutraukė telefono laidą.

Apie vidurdienį žmonės plasnojo jau būriais. Parlamente kalbėtojai plasnojo vienas paskui kitą paskliantėje, kur jau kabojo nemažas pralamento narių skalčius, nelyginant vynuogių kekės. Vienos partijos vadys, pradėjęs savo kalbą žodžiais: „Mano partija vykdyt amžiną tikrosios demokratijos principus...“ ir jo šalininkai

T. Troll

Nuplasnoję melagiai

Tobijas vaikščiojo po mišką, kvėpavo grynu oru ir gėrėjosi gamta. Staiga jis išgirdo baurų spieginimą ir nuėjo pažiūrėti, kas įvyko. Rudas terjeras cypė, patekęs į spastus. Tobijas išgelbėjo šunį ir labai nušėbo: šuo atsitūpė ir prašė žmogaus balsu:

— Esu tamstai labai dėkingas! Juk aš ne koks nors paprastas šuniukas, o garsus burtininkas Abuhel. Deja, aš buvau pamiršęs formulę, vadojančią iš spastų. Aš būčiau miręs bauria mirtim, jei tamsta nebūtumei manęs išgelbėjęs. Aš turiu teisės ir galios įvykdyti tik vieną tamstos pageidavimą. Prašau pasirinkti. Tobijas atsakė negalvodamas:

— Aš norėčiau, kad ryt visi mano miesto gyventojai, pamelavę žodžiu ar raštu, netektų svorio iki dvyliktos nakties!

— Tebūnie taip! — tarė burtininkas ir pranyko.

Kitą dieną mieste dėjosi keisti dalykai. Tobijo šeimininkė atnešė jam kavos ir pasakė:

— Labas rytas, pone Tobijau! Čia tikra turkiška pupelių kava!

Vos spėjusi ištartį šiuos žodžius ji pakilo nelyginant balionas ir plasnojo palubiu iki vidurnakčio.

Išėjęs į gatvę Tobijas sutiko poną Knocek. Knocek ilgai kratė ir spaudė Tobijo rankas, bet vos ištaręs „Aš labai džiaugiuosi, galėdamas palinkėti tamstai visokeriopos laimės...“, pakilo aukštyn, ir vėjas nunešė jį kažin kur.

Ahrodė, kad miestas paleko į viesulo centrą. Raidžių rinkėjai laikraščių spaustuose vienas po kito kilo į orą ir plasnojo paskui jau pirmiau nuskridusius redaktorius. Vyriausias redaktorius, kalbėdamasis su ministru ir girdamas jo potvarkius, staiga pakilo ir net nutraukė telefono laidą.

Apie vidurdienį žmonės plasnojo jau būriais. Parlamente kalbėtojai plasnojo vienas paskui kitą paskliantėje, kur jau kabojo nemažas pralamento narių skalčius, nelyginant vynuogių kekės. Vienos partijos vadys, pradėjęs savo kalbą žodžiais: „Mano partija vykdyt amžiną tikrosios demokratijos principus...“ ir jo šalininkai

vos spėję suploti vieną kartą delnais, neteko svorio ir visa frakcija, pralaužus stiklinį skliautą, nuskrido iš Vakarų į pažadėtąsias Rytų žemes.

Žmonės nuplasnodavo nelyginant paukščių būriai, arba kabojo — jei turėjo laimės būti po stogu — prie lubų. Tik kelios vienuolės ir pora simtamečių valdininkų bei žilbarzdžių pirklų dar džiaugėsi. Newtono gravitacijos dėsnis ir tai, jei jiems nereikėjo tą dieną užpildyti darbo pajamų blankų. Įsimylėjusių porelės buvo negailestingai išskirtos, nes tas ar ta, kur vos spėdavo pasakyti: „Aš mylėsiu tave amžinai“, tuoj kilo į dausas. Rašiusieji laiškus kilo link debesų, jei ne tą akimirka, kai pradėdavo laišką, tai jau tikrai tada, kai baigėdavo: „Jūs gerbiąs“, „Jums linkšs“, „Tave mylinti.“ Kilmingosios senyvos ponios, šiaip taip iki popietinės kavos išsilaikiusios prie žemės, plasnojo spiegdamos po to, kai mągdagiai atsakydavo paimti antrą pyragaitį.

Į vakarą miestas buvo lyg išmiręs. Net daug dvasiškių plasnojo bažnyčių paskliantėmis. Visuotinosios traukos jėgos liko prikaustyti prie žemės tik dar neišmokusieji kalbėti vaikiai, beprotnamių gyventojai — bet ne personalas! — ir girtuokliai. Pastarieji, deja, kartais net perstipriai jutė žemės traukos jėgą.

Pats Tobijas šiaip taip išsilaikė beveik iki vidurnakčio. Bet čia jis pasakė pats sau: „Aš pareiškiau šitoki pageidavimą visai ne tikslu pasitycioti iš savo artimųjų, o tikslu pataisyti“, ir švelniai pakilo iki lubų.

Lygiai dvyliką visi grįžo į žemę. Bet, jei kas mano, kad kitą dieną miesto gyventojai mažiau melavo, tai tas labai klysta. Vertė L. U.

SAUSIO MĖNESIO INVENTORIAUS IŠPARDAVIMAS PAS BUDRIKĄ

Namų rakandų, televizijų, refrigeratorių ir auksinių daiktų.

DIDELIS PASIRINKIMAS RAKANDŲ PIGIU IR BRANGIU UZ ZEMESNES KAINAS KAIP KITUR, ANT LENGVU ISSIMOKEJIMU.

- 2 dalių Parlor setai nuo \$88.00 iki \$400.00
- 3 dalių Sectional setai nuo \$148.00
- 3 dalių miegamo kambario setai nuo \$89.00 iki \$450.00
- 5 dalių Dinette setai nuo \$39.00
- Vilnų karpetai 9x12 nuo \$39.00

Minkštos kėdės, matracai, šaldytuvai, dulkių valytuvai, gaminiai pečiai, skalbiamos mašinos, stalai, rašomos mašinė, lėmos, televizijos, radijos, fonografai, gintaras, laikrodžiai ir auksiniai daiktai.

BUDRIK FURNITURE

3241 S. Halsted St. CALUMET 5-7237

Atdara pirmad. ir ketvirtad. iki 9 val. vakaro. Sekmadieniais 11-5. Budriko radio programa sekmdieniais iš stoties WHFC, 1450 kil. nuo 2 iki 2:30 val. po pietų.

Pasveikink savo draugus per "Naujienas"

NAUME LIONAITĖ

MIELI LIETUVIAI! Mes, trys Lietuvos dukros — aš, Naumė ir mano draugės Augė ir Skardė — senai ir ilgai gyvenę, bet nepasėję, buvę išvietintos, ilgai ir plačiai klajoję, pastangomis Nado Rastenio, pasiekėme lietuviškąją Čikagą ir viešime "Naujienose". Mes norime atvykti į jūsų namučius ir papasakoti jums savo šurpulingus pergyvenimus senovės tremtyje. Iš mūsų sužinosite apie tais laikais esantį Bangpūčio dvarą Baltijos dugne, malonią Ravinę, geruosius Ardonus, mūsų gimtinę — Zvyryne, tų laikų Lietuvą ir didingas "Trijų Rožių Šventės" apeigas. Mūsų kelionė į Jūsų namučius, buvusi \$5.00, dabar tik \$3.00. Prisiųsdami ar sumokėdami "Naujienoms", 1739 So. Halsted St., Chicago 8, Ill., leisite mums atvykti ir viešėti pas jus. Iki mielo pasimatymo, NAUME LIONAITĖ

Naujienų Antroji Dalis

ZIEMOS MALONUMAI...

VIENO MĖNESIO ATOSTOGOS EUROPOJE

Ką matėme ir patyrime besivažinėdami po Europą (Povilo ir Sally Ridikų pasakojimas)

(Tęsinys)

Šv. Povilo katedra

Jei važinėdami automobiliu su kai kuriomis įžymybėmis tik prabėgėjomis tegalėjome susipažinti, tai šv. Povilo katedrą turėjome progos ne tik iš lauko, bet ir iš vidaus apžiūrėti. Toji katedra tai didžiausia patrauka Londone. Jos kupolas yra ne tik aukščiausias Anglijoje, bet ir Europoje, išėmus šv. Petro katedros Romoje.

Dabartinė šv. Povilo katedra buvo pradėta statyti 1675 m., o baigta tik 1720 m. Vadinasi ji buvo statoma išisčius keturiasdešimt penkerius metus. Ji yra astronomo ir architekto Christopher Wren kūrinys. Pagal jo planus, kuriuos jis, staitybai einant, gerokai pakeitė, katedra buvo pastatyta.

Didžiausias Londono gaisras

Dalykas toks, kad Wren buvo sudaręs planus, pagal kuriuos turėjo būti atremontuotas ir kiek pakeistas senosios (pastatytos 13-me šimtmečiuje) katedros kupolas. 1666 m. gaisras tą katedrą sunaikino. Jis sunaikino ne tik katedrą, bet ir tryliką tūkstančių gyvenamųjų namų. Apie du šimtai tūkstančių gyventojų liko be pastogės. Tik viena šeštoji miesto dalis išliko gaisro nepaliesta. Gaisras tęsėsi keturias dienas. Tai buvo ne tik didžiausia Londono katastrofa, bet tuo pačiu metu (taip bent kai kurie mano) ir didžiausia palaima.

Staubingieji marai

Marai aplankė Londoną 1603 ir 1625 metais. Tačiau pats siaubingiausias maras slautė 1665-1666 metais, kai nuo jo mirė apie 90,000 Londono gyventojų. Be to, daug tūkstančių žuvo iš bado ir nuovargio, kai jie bandė pabėgti iš miesto.

Labai vaizdžiai siaubinguosius maro metus aprašė Daniel Defoe, "Robinson Crusoe" autorius, savo "A Journal of the Plague Year".

Labai vaizdžiai siaubinguosius maro metus aprašė Daniel Defoe, "Robinson Crusoe" autorius, savo "A Journal of the Plague Year".

Marai aplankė Londoną 1603 ir 1625 metais. Tačiau pats siaubingiausias maras slautė 1665-1666 metais, kai nuo jo mirė apie 90,000 Londono gyventojų. Be to, daug tūkstančių žuvo iš bado ir nuovargio, kai jie bandė pabėgti iš miesto.

Labai vaizdžiai siaubinguosius maro metus aprašė Daniel Defoe, "Robinson Crusoe" autorius, savo "A Journal of the Plague Year".

Marai aplankė Londoną 1603 ir 1625 metais. Tačiau pats siaubingiausias maras slautė 1665-1666 metais, kai nuo jo mirė apie 90,000 Londono gyventojų. Be to, daug tūkstančių žuvo iš bado ir nuovargio, kai jie bandė pabėgti iš miesto.

Labai vaizdžiai siaubinguosius maro metus aprašė Daniel Defoe, "Robinson Crusoe" autorius, savo "A Journal of the Plague Year".

Dienu Skeveldros

1.

Ir ką čia parašius? Už langų pūga, ir temsta. Kai skaitysite, rasit, bus saulėta, ir rami popietė. Ir ką čia parašius? Dar nebaigta apžvelgti "Literatūra ir Menas". Užmeskime tinklą į Nr 51 (pernykštį). Kas vedamas? Ogi iš "Pravdos" perspausdinama, kažkokio Chrenikovo. Kuo ans guodžiasi? Pyksta, kad

"Rusų tarybinės operos, išskyrus retas išimtis, beveik nestatomos broliškių (skaityk: okupuotų! J. C.) respublikų teatruose". Šalimais chronikos žinutė "Žvilgsnis į ateitį": iš 12 naujų operų ir 7 baletų, kuriuos kepinama pastatyti per ateinančius 3 metus Lietuvos operos ir baleto teatre, yra rusiškos (skaitykime užlenkdami po pirštą): Prokofjevo "Duenja", Rachmaninovo "Aleko" ir "Sykštusis riteris", Prokofjevo "Pelenė", Chialiviano (nors ir ne rusas, bet... maskvinė jo kūryba! J. C.) "Gajane", Kara-Karajevo "Sėplynios gražuolės". Kiek priskaitėte? O Chrenikovas dar ziria!

Imkime Nr 1 (šįmetį). Str. "Miestai ar didnamiai?" Pasirodo, Vilniuje draudžiama viešai statyti, tai "kai kurie vilniečiai vienaukščio gyvenimo (suprask: individualių butų! J. C.) entuziastai, puolė į Lentvarį, į Trakus, nes ten dar leidžiama, ten dar statoma. Matyt, Lentvaris ir Trakai niekaip nenori atsiveikinti su didkaimių tradicijomis. Nenorite su jomis atsiveikinti ir jūs, visi kili miestai", — zyzia "Rašytojo pastabose" Alb. Zukauskas.

Dail. I. Zemaitytė rašo "Apie margaspalves knygutes. Pora ištraukų:

"Ar ne pernelyg pas mus tarpsta pora stilizavimo manieros atmainų, gal būt, puikių vieno kito dailininko rankose, bet nebeįtikimų ir įkyrių daugeliui jas kartojant? Viena iš tokių manierų savybių — pabrėžtas grubumas, negražumas, deformavimas, perdėtas supratinimas, atsakymas smulkesnių detalių, kurios gali būti ir įdomios, ir reikalingos. Matyt, taip reiškiasi pastarųjų metų "didžiojoje grafikoje" išgalėjusios lino graviūros įtaka, žinoma ne be to, kad išimtinai tik tokia technika sprestus originalus atliksdama gerai. Dažnai iliustracijose įkyriai kartojasi ir kai kurios detalės. Pavyzdžiui, nuolat sutinkami apvalūs, išplėtomis akimis, per visus knyge-

lės puslapius vienodai stingsiosios išraiškos veidai. Ir kažkodėl negali atsikratyti nemalonaus sutapimo įspūdzio: taip traktuoti veidai mūsų knygutėse atsirado po to, kai knygynuose pasirodė kai kurios lenkiškos tokio stiliaus knygutės vaikams."

Kas "apsisaugojimo" priemonė? Dail. Zemaitytė nesako, bet už ją "pasakė" kiti: — nuo šimet dar labiau suvaržyta spaudos iš "liaudies" Lenkijos įvežimas!

Pažvelkime "Sportininko akimis" (rašo doc. P. Norman-tas):

"Man rodos, kad mūsų meno ir kultūros darbuotojai lieka skolingi kūno kultūrai ir sportui. Literatūroje sporto tema kūrinijų beveik nėra. Tūkstantinės žiūrovų masės vis dar tenka "gėretis" biomechanišku ir technišku požiūriu netaisyklinomis skulptūromis stadionuose, klausytis nuvalkiotos pokštelių muzikos. Ypač tenka rausti, kai stadione svečiuojasi broliškių respublikų arba užsienio šalių sportininkai, nes jie taip pat "pavaišinami" ta pačia nuvalkiota muzika. Lietuviškos muzikos, tiek harmonizuotos, tiek komponuotos, respublikos stadionuose neišgirsi net per tarptautinius susitikimus!

Negeresni reikalai ir dailėje. Tiesa, teko matyti pora jaunų dailininkų drobių: G. Petrovos "Sportininkai vandens bazėje" — laikraštyje, o kitą "Šlidininkai starte" — Vilniaus Dailės institute. Bet kodėl meno kūriniai toks retas svečias sporto įstaigos ar bazės foje? Gal ir daugiau yra meninių kūrinių sportinėmis temomis? Bet jie niekam nežinomi! Spaudoje ne kartą keliamas klausimas, kad jau pribrendo reikalas įkurti respublikoje kūno kultūros ir sporto muziejų, tačiau Respublikinė Sporto Taryba neatsako nei "taip", nei "ne".

Dar klusterkime, kaip "Dainna gimsta kovoj". Tai apie P. Širvio trečiąjį poezijos rinkinį. Recenzentas sako, kad "paprastais, nuoširdžiais žodžiais poetas sugeba išreikšti subtiliausius jausmus (stato dvitaškį ir cituoja! J. C.):

Ne kartą
Nuo kulkos
Su meile kilnia
Mus pridengė
Rusas
Plačia krūtine.

Išteks cituoti, jau iš kart, ir iš tolo, jausti... "poezija". (Tęsinys 2-me psl.)

VIENO MĖNESIO . . .

(Atkelta iš 1-mo spl.)

yra gotiško ir renesanso stiliaus mišinys.

Westminster abatija

Westminster Abbey! Tai savotiškas Anglijos istorijos archyvas. Abatijos (vienoalyno) pastatas yra vienas pačių įdomiausių istorinių pastatų. Kada ir kaip atsirado, — tikslų žinių nėra. Yra sukurta legendos ryšium su abatijos pradžia. Viena tų legendų, kuri ypač buvo vienuolių puoselėjama viduramžiais, byloja, kad septintame šimtmetyje šv. Petras pašventinęs bažnyčią toje vietoje, kur dabar yra abatija. Girdi, žvejys savo valtėlę atgabėjęs iš kitos (Tanzės upės pusės). Kai šv. Petras įlėjęs į bažnyčią, tai tuoj visa bažnyčia užsiliepsnojusi nepaprastai šviesa.

Westminster abatijoje per ketelį šimtmečių buvo laidojami Anglijos valdovai. Ten yra palaidoti išgarsę anglų poetai, rašytojai, politikai ir mokslininkai. Išsiči ten palaidoti Newtono, Tennysono, Čarleso Darvino, Dickenso, Kiplingo, Johnsono, Spenserio, Disraelio, Pitt'o, Fox, Peeli ir daugelio kitų žymių ir mažiau žymių asmenų. Westminster abatijoje nuo senų senovės yra atliekamos Anglijos karalių ir karalenių karūnavimo ceremonijos.

Londono citadėlė

Štai privažiuojame išgarsėjusią Londono citadėlę (tvirtovę), kuri paprastai vadinama Londono bokštu (Tower of London). Faktiškai ta citadėlė susideda ne iš vieno bokšto (tiksliau sakant, pastato), o iš kelių. Iš tų pastatų ar bokštų labiausiai yra pagarsėjęs vadinamasis "Bloody Tower", kur buvo kalinami, kankinami ir galabijami (nukertant galvas) didžiūnai, karalėnės ir karaliai.

Wakefield pastate turėjome progos pamatyti karalienės Viktorijos karūną, kurią sudaro 2,927 deimantai! Taip pat ir skeptrą (valdovo lazda), kuris yra papuoštas didžiausiu

pasaulio 530 karatų deimantu, žinomą kaip Pirmoji Afrikos žvaigždė (First Star of Africa).

White Tower pastate yra sudėti įvairūs kankinimo ir žudymo pabūklai. Ir kokių jį ten nėra! Valdovai tikrai buvo išradę ir sugalvodavo baisiausias ir šurpulingiausias įrankius galabijimui sau nepatinkamų asmenų.

Sargyba

The Tower of London yra lyg atskiras Londono vienetas, kuris yra valdomas gubernatoriaus ir kur tvarką prižiūri tvirtovės policija. Ten gyvena apie 800 asmenų, įskaitant į atšargą išėjusius karininkus, kurie dėvi labai spalvingą, susidedančią iš raudonos, juodos ir auksinės spalvos uniformą. Jie sudaro citadėlės sargybą.

Anglai mėgsta teatrą ir... arbatą

Piccadilly Circus nėra koks cirkas, bet apskrita aikštė, kuri Londonui yra tas pat, kas Times Square New Yorkui. Iš aikštės eina svarbi Piccadilly gatvė. Kita svarbi Coventry gatvė iš Piccadilly aikštės eina į Leicester aikštę. Tai teatrų, kinų ir restoranų distrikas. Teatrų, kur diena iš dienos vaidinami įvairiausios rūšies spektakliai, priskaitėme 43. Ir visiems tiems publikos, matyti, netrūksta, nes dažnai biletais tenka apsirūpinti iš anksto. Jei sustoji viešbutyje, tai paprastai ten galima užsisakyti ir biietus.

Londonė mes aplankėme du teatrų. Vadinasi, matėme du spektaklius valdinant, — dramą ir komediją. Artistai pirmos rūšies.

Vaidinimas prasidėdavo 7:30 val. vakaro ir baigiasi kiek po dešimt. Todėl po vaidinimo publika dar užsuka į restoranus.

Anglai yra pagarsėję kaip arbatos mėgėjai. Be jos jie nepaisina ir teatre: kai tik pertrauka, žiūrėk, jie jau ir geria arbatą.

Daugybė teatrų, pastovi opera, baletas, — tai vis tokie dalykai, kurie todėl anglų didelį kultūringumą ir teatro pamė-

gimą. Ir visa tai lengvai prieinama daugumai, nes įėjimo bilety kainos, žiūrint amerikiečių akimis, pasakiškai žemos.

Viešieji barai

Mėgsta anglai ne tik teatrą, bet gal dar labiau jie mėgsta vadinamuosius "pubs" ("pub" tai dviejų žodžių sutrumpinimas, būtent: "public bar", vadinasi, "viešas baras"). Atseit, salūnus ar tavernas. Sakoma, kad anglas daugiau laiko praleidžia viešame bare, negu namie. Ten jis susitinka su draugais ir pažįstamais ir aptaria savo kasdieninius reikalus bei krašto politiką. Savime suprantama, kad tie pokalbiai, dažnai ir ginčai, nėra vedinami "sausai". Anglai mėgsta alų, kuris turi visai kitokį skonį, negu amerikoniškas. Viena alaus rūšis yra pusėtinai karšti (turi daug apynių), kita švelnesnė. Be to, alus rūšiuojamas kaip "geriausias" (best) ir "paprastas" (ordinary). Užsisakyti alų galima "paintimis", jei kam kartusis yra perkarthus, o švelnius per švelnius, tai gali paprašyti "half and half" (pusė ir pusė).

Alus paprastai paduodamas apyšiltis. Atšaldyti alų Anglijoje neįprasta. Paprastai baruose yra ir visokių užkandžių. Barai atidaromi nuo 11:30 val. priešpiečiai iki 3 val. popiet ir nuo 5:30 val. popiet iki 11 val. vakaro. Tai šio kiemo dienomis, šventadieniais barai tere atidaryti tik penkis valandas: dvi valandas popiet ir tris valandas vakare.

Klubai

Turėjome progos aplankyti vieną kitą barą. — Jie tikrai yra savo rūšies institucijos, kurių paskirtis yra žymiam laipsnyje socialinė. Kitaip sakant, barai daugeliui atstoja socialinio pobūdžio klubus. Daugeliui, bet ne visiems. Aukštesnio luomo gyventojai turi savo "uždarus" klubus. Tuos klubus gali lankyti tik "parinktieji", tik klubų nariai ir jų svečiai. Vieni tų klubų lyg kokios tvirtovės, pašaliniamis yra neprieinami, kiti — mažiau atsiriboję ir į juos galima be didelio vargo patekti ir be ypatingos protekcijos.

Mūsų sankleiviai iš Čikagos buvo vienas labai žymus advokatas ir jo žmona, kurie Londone turi nemažai labai įtakingų pažįstamų. Tie pažįstami asmenys ir pasirūpino, kad mes galėtume aplankyti vieną iš pačių labiausiai "užsidariusių" Londono klubų.

Vadinamieji naktiniai klubai, be valgių ir gėrimų, paprastai turi ir programą, kurios vadinamos "floor show". Taip yra Amerikoje, taip yra Anglijoje ir kitur.

Naktinio klubo programa

Sakoma, kad kai kuriuose Amerikos naktiniuose klubuose duodamos tokios programos, kurios yra dviprasmiškos ir itin gundinančios.

Tai, kaip anglai sako, "bosh" (nesąmonė)! Tuo pozitviu anglų naktiniai klubai (jeigu spėsti iš to, kurį mes aplankėme) toll gražu yra amerikoniškus pralenkę.

Mūsų aplankytame klube vieną programos numerį atliko merginos, kurios "dėvėjo" išimtinai Jėzuso drabužius (be jokio fygos lapo)!... Ir jokios sensacijos tai nesukėlė. Matyti, tokios programos ten yra paprasčiausias dalykas. Tai tau ir anglų dorovingumas!

Anglų pinigai

Ak, tie anglų pinigai. Tiesiog neįmanoma susigaudyti. Iš kitur atvykusiems jie suteikia didžiausią galvosūkį. Štai tie pinigai: "halfpenny" — varinis pinigas, apie pusę amerikoniško cento vertės; "penny" — varinis pinigas, lygus maždaug amerikoniškam centui; "sixpence" — sidabrinis pinigas, maždaug 7 centai; "shillingas" ("bob") — sidabrinis, apie 14 centų; "florin" (du šilingai, sidabrinis, apie 28 c.; "half-a-crown" (du šilingai ir šeši penai), sidabrinis, apie 35 centai; "ten bob" (10 šilingų, banknotas, maždaug \$1.40; "quid" (vienas svaras), apie \$2.80.

(Tęsinys 4-me pusl.)

DIENŲ SKEVELDROS

(Tęsinys iš 1-mo pusl.)

Imkimė Nr 52 (pernykštį). V. Barauskienė, aprašydama Kijeve įvykusį folkloristų pasitarimą, teigia, kad (mano paBRAUKIA J. C.): "Pasakos, padavimai dabartiniams laikais naujai nekuriami."

Ak, anos carinės ir priešcarinės baudžiavos epochoj pasaka... klestėjo, bet bolševikine, matyt, rūstesnė, net... "žodį žmoguje užmuša" ir mintis "miršta minty", kaip žmonių sakoma.

2.

"Grįždami" iš okupuoto Vilniaus, stabterkime minūtei kitai Varšuvoje. Londono "Tydzień Polski" aliamuoja, kad Lenkijoje plinta nevaržomas pan - seksualizmas. "Dohola swiata" ("šauniausias") pornografijos savitras, laisvai įvežamas į okupuotą Lietuvą (J. C.), "Sztandar młodych" ("Odnowa", "Radar" ir kt. griu na "buržuazinės" moralės pylimų likučius, jau patys partijos "cinaminkai" nustebe. Štai "Współczesność" skiltyse rašoma, kad mokyklose, atskiruose butuose, "autostopuose" (moteluose), pakrūmėse, miestų soduose elgiamasi "kaip pas save namuose", esą visa Lenkija — tai "jeden wielki burdel" ("vienas didelis viešieji namai"). Ten pat pranešama, kad val-

stybinė (švietimo ministerijos) leidykla išleido dr. A. J. Maidos "Wychowanie seksualne dzieci i młodzieży". Tai vadovas, kaip apšviesti vaikus "seksualiniams reikalais". Cituojamas toks motinos pokalbis su 5-6 metų mergyte: Ania: O kodėl aš ne berniukas? Motina: Mat, esi sudėta taip, kaip ir visos mergytės pasaulyje — pilvuko gale tarp kojų turi kažką tokio, kas panašu į gėlytę. Vaikučiai tarsi gali vadinti gėlytę. Ania: O ką turi berniukai? Motina: Berniukai turi kažką tokio, kas atrodo kaip paukštukas, tai galima vadinti paukštuku... Dar cituojama, kaip fiziologikai vyksta gimdymas, bet...

gerbiu Gerb. Skaitytojų skonių ir — nebecituoju. Dr. A. J. Maidos knyga prialoma visose Lenkijos mokyklose. Londoniškis komunistinės lenkų spaudos apžvalgiminkas pastabas apie aną knygą pradėjo šitokia antrašte: "Andriukai, liesk šitos gėlytės!"

Londonė veikia P.O.N. Tai lenkų Vakarų mokslo tyrimų institutas. Jis, be kita ko, pasiryžo išleisti Szembeko užrašus (dalis jų buvo paskelbta prancūzų kalba). Tai buvęs užsieny reikalų ministerijos pasekretorius, kuris vedė tikslų įvykių (viešų ir slapty) chroniką. Viso bus bene 5 tomai, ir viename iš jų "Santykiai su Lietuva" (nuo pat pradžių iki 1939 m. karo). J. Cienas

RAŠO JOSEPH NEWMAN

PALIK MASKVOJ SAVO AŠARAS

Barboros Armonienės knygos recenzija New York Herald Tribune

Mrs. Armonas ir jos mažiukas sūnus 1918 m. gegužės 22 d. 4 val. ryto įprastu pabeldimu į duris buvo prikelti iš miego ir jiems buvo duota pusė valandos laiko pasiruošti deportacijai į Sibirą. Jų nusikaltimas buvo tas, kad jie buvo ne tik lietuviai, bet lietuviai "buržuai", mažo ūkio savininkai. Jie turėjo būti likviduoti, nes galėjo pasidaryti pavojingi komunistų režimui.

Barborai Armonenei pasaulis buvo baigtas. Tas į duris pabeldimas sutriuškino jos vilčių kada nors pasimaityti su savo amerikiečių vyru ir jų jauna dukrele, kuriuoda 1940 metais išvyko į Jungtines Valstybes kai šeima pasiryžo apiešti karą tiesponas aplink Europą. Mrs. Armonas ir jos sūnus likosi pagauti į spąstus Lietuvoje.

Bet ta pati dvasia, kuri išlaikė Mrs. Armonas gyvą siaubingais nacių ir sovietų okupacijų metais, pakaitomis okupuojant jos tėvynę, ir vėliau išlaikė Sibiro prievartos darbuose, buvo gyva ir jos dukrelėje Dohnoje. Devyniolika metų vėliau Donna, dabar jauna moteris, atkreipė pasaulio dėmesį į suskaldytos Armonių šeimos tragediją, prasiverždama per žmonių tuinį ir sustabdydama Sovietų premjerą Nikitą Chruščiovą, kai jis vizitavo Pittsbūrge. Ašarodama ji maldavo Sovietų valdovą, kad paleistų jos motiną ir broliją.

Mr. Chruščiovas atsakė: "Nevėrk, mergele, tavo motina grįš pas tavę". Faktas, kad dabartinis Sovietų valdovas galėjo duoti tokį pažadą (ir jį ištesėti), teikė viltes spindulį, jog į Kremlių bus įsismukę šiek tiek žmoniškumo ir sveiko proto.

Mrs. Armonas nupasakojo, kas apie tas sąlygas, kokiomis ji ir kiti lietuviai buvo deportuojami į Sibirą, skaudina skaitant, kaip turėjo skaudinti ją visa tai pasakojant. Tai yra papildomas trišuknisis įrodymas, koks laukinis buvo režimas prie Stalino. Jis taip pat yra įrodymas, kaip neįtikėtinos — lygiai vyrų, moterų ir vaikų — valios stiprybės, pakelti brutaliausius persekijimus.

Trejus metus Mrs. Armonas dirbo kaip darbininkė, kisdama medžius, statydama kelius ir įstengdama su pagalba iš Jungtinių Valstijų gaunamų siuntinių išlaikyti patį ir išlaikyti savo vaiką geriau, kaip daugumas kitų tremtinių. Deja, galų gale tie siuntiniai ir išliko, kuriuos ji gaudavo iš savo vyro, jos padėtį tik labiau pablogino. Ji buvo įtarta esanti Amerikos "snipė" ir buvo

nuteista 25 metams patalos darbu.

Per išėjus tolimesnius penkerius metus ji patyrė visas Sovietų Sąjungos politinių kalinių gyvenimo baisenybes. Sovietų hierarchijoje tokie kaliniai yra laikomi už visus blogiausius, už visus kitus žemiausiais ir niekinami visų "aukštesnės klasės" kalinių — žmogudžių, plėšikautų ir prostitucijų. Tačiau žmogaus valia ir sąmoningumas yra loke, jog ir Mrs. Armonas ir daugelis kitų galėjo išverti iki Stalino mirties.

Prostitutės ir kiti kriminalistai buvo pirmieji, kuriems naujoji komunistų administracija suteikė amnestijos malonę. Laikui bėgant, kada sveikas protas šiek tiek labiau prisiskundė į Kremlių, buvo paleisti ir politiniai kaliniai, ir Mrs. Armonienė buvo leista grįžti į savo gimtąją Lietuvą.

Tačiau ji vis dar tebebuvo įkalinta Sovietų Sąjungos ribose, negalėdama pasiekti Jungtinių Valstijų. Prezidentas Eisenhoweris pakvietė Mr. Chruščiovą į Camp David. Vienas iš patvariųjų to vizito laikinųjų buvo Mrs. Armonienės išlaisvinimas.

Girtuoklių žodynas

Pasitaiko užtikti įvairių keistų rinkinių. Štai prieš akis turii kitataučių išleista... girtuoklių žodyną ir antologiją. Ir tai ne koks anekdotų ar linksmo pobūdžio rinkinėlis, bet gerai sistematizuotas ir įvairių šaltinių, kartais kelių šimtų metų senumo, daviniais paremtas dalykas.

Žodyno turinį sudaro įvairiausi pakaitalai žodžio gerti, deginės pavadinimai, įvairiausi pavadinimai kitų gėrimų, girtumo laipsniai, girtuoklis, girtuoklystė, girtuoklių ceremonijos ir papročiai, progos girtuokliavimui bei išgerimui, girtuoklių posakiai ir sūkliai, indai, saikai ir kt. Antologijoje liaudies dainelės apie girtuokliavimą bei girtuoklystę, poetai ir girtuoklystė ir kt.

Toje gausioje medžiagoje yra įdomių, nuotaikingų ir linksmy dalykėlių. Keliose vietose yra paminėta Lietuva ir lietuviai. Atrodo, kad lietuvių mokytojai girtuokliuoti bene bus buvę slava: tenai ir rusikai. Minėtų tautų bajorai Lietuvoje skleidė besaikio girtuokliavimo, apsirijimo, dyklėnimo, paleistuvavimo ir visokių nesąžiningumo papročius. Žinoma, jie skaitė, kad tokiu būdu, anot jų, tamsi Lietuva yra apšviečiama, kultūrinama...

Besaukiai girtuokliai Lietuvoje buvo vadinami karališkaisiais, atseit, iš karalystės, iš Varšuvos atvykusiais. Vokiečiai irgi nepėsti. Dr.

II — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, JANUARY 27, 1962

ZMOGEDROS . . .

(Tęsinys iš 10-to pusl.)

ta daug filosofinių pasikalbėjimų su Vladimiru, kurie padarė paprastą, dorą žmogaus gyvenimo sunkumus tarp modernišku žmogėdru. Pagaliau Vladimiras, aplinkos nesuprastas, savo viršininko išjuoktas ir paniekintas, mylimos merginos apleistas atsiduria milijonų įtarlingų asmenų tarpe.

Mums aišku, kad toks filmo turinys, kad ir pavaizduotas humoristine forma, nesiderina su Chruščevio propagandiniais sūkliais apie komunizmo sukurtą tobuliausią ir tobuliausių žmonių gyvenimo santvarką, kurioje viešpatauja taika, draugiškumas ir laimė...

Visagalincios partijos sprendimu filmas "Žmogus iš niekur" nepsirodys sovietiniame ekrane, juo labiau jis nebus rodomas užsieny. Gaila. Daugeliui jis padėtų atpažinti sovietinę tikrovę.

Ad. Baliūnas

"NAUJIENOS" SKAITO VISŲ SROVŲ ŽMONES: DARBININKAI, MOKSLININKAI, VALSTYBININKAI, DVASININKAI, PROFESIONALAI IR BIZNIRIAI. JIE ŽINO, KAD NAUJIENOS PADUODA TEISINGIAUSIUS ŽINIUS IR GERIAUSIUS RASTUS.

Ad. Baliūnas

"NAUJIENOS" KIEKVIENO DARBO ŽMOGAUS DRAUGAS IR BICIUOLIS

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU
APIE SAVO NAMŲ INSULIACIJOS PROBLEMAS. Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.
Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materijai.
CARR-MOODY LUMBER COMPANY
3039 SO. HALSTED STREET — Tel: VICTORY 2-1272
STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

VACLOVO BIRŽIŠKOS KNYGOS
"Naujiene" galima gauti šias prof. Vaclovo Biržiškos lituanistinės knygas:
1. Senųjų lietuviškų knygų istorija, I dalis, 208 pusl. \$2.00
Kietais viršeliais \$3.00
2. Senųjų lietuviškų knygų istorija, II dalis, 226 pusl. \$2.00
Kietais viršeliais \$3.00
3. Aleksandrynas, senųjų lietuvių rašytojų, rašiusių prieš 1865 m., biografijos, bibliografijos ir biobibliografijos, I tomas, 431 pusl., kieti viršeliai \$7.50
4. Praeities pabris, rinkinys straipsnių iš Lietuvos praeities, 352 pusl., kieti viršeliai \$6.50
Šie suminėtas knygas pasisiųsiu paštu, jei nurodytas pinigų sumas čekiu ar Money Orderiu pasisiųsiu tokiu adresu:
"NAUJIENOS", 1739 So. HALSTED STREET
CHICAGO 8, ILLINOIS, USA.

NELAUKITE - RYTOJ GALI BŪTI PERVELU!
Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilius, ar šlapk apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi šitikus, neturėsite jokių nemalonių.
"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"
O'MALLEY & McKay, Inc.
222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1943
Telefonas: Central 8-5206
Generaliniai Agentai šių Kompanijų:
COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

SKELBKITĖS NAUJIENOSE

ZMOGĖDROS NUOTYKIAI MASKVOJE

Vieno sovietinio filmo istorija

Sovietų Kultūros ministerijos organas "Sovietų Kultūra" savo lapkričio 11 dienos laidoje išdėdo vedamąjį straipsnį, smerkiantį tik ką "Mosfilm" kino studijos pagaminą filmą "Žmogus iš niekur", kaip neturinčią ideologinio pagrindo ir nežinia ko siekiantį. Iš straipsnio aiškėja, kad filmas buvo ilgai gamintas, jam išleista daug pinigų. Filmą pagal rašytojo L. Zorino scenarijų pastatė vienas žymiausių rusų režisierių — E. Riazanovas. Ir staiga — filmas netinkamas. Nors laikraštis tiesioginiai nepasako kas jam tame filme nepatinka, tačiau iš apsakoto filmo turinio aiškėja nepasitenkinimo priežastis. Mat, filme "Žmogus iš niekur" pavaizduojami laukinio žmogaus — žmogėdros nuotykiškai dabartinėje sovietinėje Maskvoje.

Pagal L. Zorino scenarijų, jaunas sovietų antropologas Vladimiras kažkur žemėje suranda "snieginius žmones". Tai labai žiaurų laukinių žmogėdros giminė. Jie visi labai blogi žmonės. Jų tarpe Vladimiras surado tik vieną teigiamą žmogėdrą — Keistuolį (Čudak), bet kurio nekenčia žmogėdros giminės vadas ir nori jį suėsti. Mat, žmogėdros nereikalingi geri žmonės. Filme parodoma, kaip žmogėdros šoka apie kurenamą katilą ant suėstų žmonių kaulų, dainuodami dainas, iškeliančias žmogėdros papročius. Parodoma, kaip žmogėdros lupa savo artimųjų odas, eđa silpnesniuosis, ypač gardžiai jie suėda savo draugas. Antropologui Vladimirui ir gerajam žmogėdrai Keistuoliui pavyksta išsigelbėti iš skaudžios mirties verdančiame katilė. Iš šio baisaus primityvaus pasaulio išsprukę jie pakliūna į dabartinę Maskvą. Čia laukiniam žmogėdrai Keistuoliui tenka susipažinti su visais kitokiu gyvenimu. Snieginio žmogaus — žmogėdros nuotykiškai Maskvoje ir sudaro pagrindinį filmo "Žmogus iš niekur" siužetą.

Kiekviename žingsnyje laukini žmogų stebina civilizuoto pasaulio stebuklai. Dangoraižiai, požeminiai traukiniai, įvairios mašinos ir net "saldus sniegas" — ledai stebina jį ir žavi. Tačiau labiausiai žmogėdros nustebina kas kitas. Kur tik Keistuolis patenka ir susitinka su žmonėmis, tai juose tūciau pamato savo žmogėdros giminės vado, baisųjį veidą. Žmogėdros vado bruozus jis mato pas sutiktus Maskvos mokslininkus, aktorius, sportininkus. Sovietiniame moksle, mene ir sporte įsigalėjo laukiniai papročiai ir žmogėdros moralė. Tik moderniški žmogėdros įsitaisę kitaip. Jie nevarvina seilių prie kurenamo katilų, bet moka mikliai suėsti savo bendradarbi, o šokį ant jo

10 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, JANUARY 27, 1962

kaulų pakeisti veidmainių nekrologų rašymu. Visų keistuolio Maskvoje sutiktų žmonių veidai yra visiškai tokie pat, kaip ir jo žmogėdros giminės vado. Iš primityvių laukinių tarpo atvykęs Keistuolis yra gerumo ir nuolankumo įsikūnijimas, palyginus su moderniška rafinuotais žmogėdromis. Vargšas antropologas Vladimiras dažnai turi raudonuoti dėl savo tautiečių elgesio. Į Keistuolio nuotykius Maskvoje įpin-

(Tęsinys 11-me pusl.)

JAMES FORRESTAL

(Tęsinys iš 9-to psl.)

Jis buvo paskirtas į jo vietą. Jo gyvenimo pabaiga buvo tragiška. 1949 m. gegužės 22 naktį jis išsoko iš laivyno ligoninės Bethesda, Md., iš 16-jo aukšto ir užsimušė. Tai buvo po pustrėčio mėnesio nuo atsisistatydinimo iš gynybos sekretoriaus vietos. Jo jėgos po pusdevintų metų tarnavimo Roosevelto, Trumano vyriausybėse laivyno pasekretorium, sekretorium ir gynybos sekretorium buvo išsekusios. Jis išvažiavo į Floridą pas artimą draugą Robert Lovett, buvusį valstybės pasekretorių ir vėliau gynybos sekretorių, pasislėgti, bet po kelių dienų jo nervai taip pakriko, kad reikėjo tuoj važiuoti į ligoninę, kur jis ir baigė savo gyvenimą savižudyse.

Morgenthau planas

1944 m. rugpjūčio 25 diena Forrestal rašė po kabineto posėdžio: Izdo sekretorius Henry Morgenthau, jn. atėjo su prezidentu (Rooseveltu), su kuriuo jis pietavo. Prezidentas sakė, kad jis kalbėjo su izdo sekretorium apie Vokietijos valdymą po karo. Prezidentas ką tik sužinojęs, kad armija paruošė raštą, bet jis esąs visiškai nepatenkintas pasiūlytomis priemonėmis. Jis sakė, kad Vokietija turi turėti tik tiek maisto, kiek reikia pragyvenimui — jo žodžiais, sriubos virtuvių užlektis gyvybei palaikyti — šiaip jie turi būti nuo visko apvalyti, kad jų gyvenimo lygis nebūtų aukštesnis už patį žemiausią lygį tų kraštų, kuriuos jie yra užkariavę.

"Karo sekretoriui Henry Stimson nepatiko tokia nuomonė, bet prezidentas tęsė toliau ir galiausiai pasakė, kad jis sudaro komitetą iš valstybės, karo ir izdo sekretorių tvarkyti Vokietiją pagal jo išdėstytą planą, kad komitetas nuolat kreipsis į laivyno departamentą, kai tik iškilis laivyno klausimai."

(Prezidento paminėtas dokumentas buvo paruoštas karo departamento ir pasiūstas Eisenhoweriui susipažinti ir pakomentuoti. Pulkinkas Bernstein pasirūpino dokumento kopija ir, aplenkdamas armijos viršininkus, parodė izdo

Dail. Vytautas Ignas

"Libera me Domine"

sekretoriui Morgenthau. Tai buvo pradžia vadinamo Morgenthau plano Vokietijai sukaimietinti).

"Karo sekretorius Stimson nurodė, kad Vokietija, be ko kito, yra aukštai išsivysčiusios pramonės tauta, kad praktiškai nebūs galima perkelti į kaimus plačius sluoksnius žmonių, gyvenančius iš pramonės; jis, be to, priminė, kad Vokietijos pramonės produktai bus reikalingi Europos atstatymui, ypač Ruhr'o geležis ir plienas".

Trejeta metų vėliau, 1947 m. gegužės mėn., Forrestal grįžta prie šios temos, kuri buvo apkalbėta pietų metu su karo pasekretorium Robert Patterson ir karo mobilizacijos direktorium James Byrnes, vėliau buvusiu valstybės sekretorium.

"Vadinamas Morgenthau planas Vokietijai sukaiminti buvo išdirbtas izdo sekretoriaus Henry Morgenthau (vėliau buvo nustatyta, kad jo padėjėjas Harry Dexter White — Magilewski buvo komunistas ir faktiškasis šio plano autorius) ir įteiktas kabinetui 1941 metų vasarą, grįžus Morgenthau iš Europos.

"Byrnes prisiminė, kad prezidentas Rooseveltas pasiūlė šią programą kabineto posėdyje, papietavęs su Morgenthau. Valstybės sekretorius Hull ir karo ministeris Stimson krūptelėjo, kai prezidentas paskyrė Morgenthau pirmininku komiteto vokiečių reikalams tvarkyti. Tuose pietuose jis skaitė ištraukas iš armijos instrukcijos "švelnia" būsima politika su Vokietija. Hull buvo taip pasipiktinęs (Morgenthau planu), jog norėjo atsisistatydinti".

Stalinus ir Pabaltijo valstybės

1944 m. rugsėjo 18 d.: "Karo sekretoriaus padėjėjas John

McCloy kalbėjo šį vakarą, kad izdo sekretorius Morgenthau suformulavo griežčiausią programą Vokietijai, kai ji bus nugalėta. Jis sakė, kad karo sekretorius yra griežčiausiai tam priešingas, bet prezidentas nusprendė eiti su Morgenthau. McCloy pasakojo, kad ši programa reikalauja sąmoningo Vokietijos ekonomijos sunaikinimo ir kurstymo į skurdą ir netvarką. Jis sakė, kad armijos vaidmuo bus sunkiausias, nes armija pagal išmokymą ir instinktą, kai tik bus galima, imsis tvarkos atstatymui, kai tuo tarpu pagal šią programą ji turės imtis priešingo skatinimo."

1944 m. rugsėjo 2. Forrestal skundėsi kongreso nariui Palmer Hoyt: "Aš matau, kai tik kuris amerikietis pataria mums veikti laikantis mūsų pačių saugumo interesų, jis būna apšauktas prakeiktu fašistu ar imperialistu. Bet kai dėdė Joe (Stalinus) sako, kad jam reikia Pabaltijo provincijų, pusės Lenkijos, visos Besarabijos ir priėjimo prie Viduržemio jūros, visi sutinka, kad jis yra puikus, atviras, teisingas, vienu žodžiu, madonas vyras, su kuriuo labai lengva susikalbėti, kadangi jis taip suprantamai išdėstas, ko jis nori".

Sl. V-ras

F & K TV
Patarnavimas \$2.00.
Hi-Fi arba phonographai
Garantuojamas 90 dienų
lengvai gaunamas kreditas.
ALbany 2-3886.

CHICAGO SVAIAUSIAS IR
MODERNISKAUSIAS DARŽAS
BUČODARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

MENO ŽINIOS

Tvarko MIKAS ŠILEIKIS

Estetikos hipotezė

(Tęsinys)

Grožis ir menas atrodo neišskiriamai estetikos objektų jungty, nes grožis atsispindi mene, kaip ir idėjoje arba gamtoje. Gal būt dėl šitos priežasties menas ir grožis buvo suvestas į dvį skirtingas nagrinėjamų problemų disciplinas. Dessoiras estetikos mokslą formavo pagal turinį ir vertybių laipsnį, atseit: grožis, gėris, menas ir tiesa. Buvo abejonių dėl pačių pagrindinių estetikos sąvokų: ar "gėris" visada reiškia tai, kas gera ir "grožis" kas gražu? Estetikos koordinatai etika, logika, kaip giminingi mokslai, čia vaidina reikšmingą vaidmenį. Baumgartenas išdėstė, jog be jausmo negalima suprasti grožio, be žinojimo objektyvės realybės, negali būti kūrybos, o be doros, negali būti etikos.

Estetika išplaukia iš dviejų versmų — Platono filosofijos mokslo apie grožį ir meną, o Baumgarteno iš metafizinį problemų, kurios mažai ką bendra turi su estetika. Tikslai po Baumgarteno mokslininkai, nagrinėdami estetikos mokslą, persumavo jį į disciplinos sistemą. Tačiau estetikos klausimuose kyla naujų aspektų ir skirtingų nuomonių dėl estetikos universalumo ir pastovumo. Kol egzistuoja pozityvi žmogiška prigimtis, tol egzistuoja kūryba ir ji apsprendžiama taip pat kūrybinu vertinimu.

Estetikos sintezė

Idėjų akivaizdoje kai kada estetika neturi ritmo su etika. Jeigu etikos atžvilgiu yra skirtingumas tarp gydytojo ir kalvio, tarp inžinieriaus ir advokato, tarp kareivio ir generolo, tai estetikos atžvilgiu taip nėra. Estetikos atžvilgiu jie visi svarbūs ir lygiai vertinami. Etikos atžvilgiu melavimas laikomas nedorybe; estetikos atžvilgiu — laikoma biauriu dalyku. Kai estetika transformuojama iš daiktinių aprašų į idėjines, tada įgauna skirtingą vaizdą. Kai žmogaus kančia ir pasiaukojimas kokiam žygiui įgyja didvyriškumo reikšmę, tuomet tampa estetinė vertybė, nes sutampa su gėrio ir tiesos vertybėmis. Kai grožis pakeičiamas į tam tikrą tikslą, pvz., kai jėga ir drąsa būna svarbesni, kaip grožis, tada estetikos reikšmė pasikeičia į to tikslo vertinimą. Drąsus, ryžtingus žmogus gerbia, tokiu būdu drąsa tampa estetikos vertybe. Estetika dar turi archaiškų doktrinų, net aristokratiškų liekanų, kurios rišasi su didvyrių garbinimu, tačiau jas paliksimė. Estetika, kaip ir menas bendrai, yra simboliška proto ir logikos funkcija, kurios išva-dos atsiliepią teigiamai arba neigiamai. Pvz., įspūdziai ir jausmai yra taip pat reikšmingi psichologiniu atžvilgiu, bet

Lietuvių Enciklopedija apie estetiką:

"Platonas nugalį sofistų pažiūros reliatyvumą, išvesdamas daiktų grožį iš grožio idėjos, kuri būdama antjuslinis pradai, savo turiniu sutampa su gėrio idėja ir tuo patim su tikrąja būtimi (su tiesa). Ja remiasi ir fizinio, ir dvasinio pasaulio harmonija. Nuo Platono laikų, šita trilypė vienybė (gėris - grožis - tiesa) vadinā

jie gali būti pagedaujami ir nepagedaujami. Geras įspūdis pakelia dvasią, blogas — nu-puldo dvasią ir daro blogą nuotaiką.

Platonas buvo teisingas, kai jis, gyvendamas žmogaus dvasios svyravimų kompleksus, grožį ir meną laikė tuo idealu, kuriame žmogaus dvasia gali pilniau pasireikšti. Platonas nurodo, kad mokslas apie meną ir grožį, yra dviejų objektų, prisilaikant bendro galvojimo ir jausmų disciplinos. Platonas pirmas dėstė mokslą apie estetiką. Jisai meną ir grožį vadino filosofijos mokslu. Modernieji mąstytojai estetiką kartais vadina "logikos seserimi", nes žodis "Logos" yra aukštesnio laipsnio, negu "Aesthesis", kuris turi jausmo prasmę. Platonas skirtingų meno srovių sintezę įjungė į disciplinos sistemą, kad dvasinei kultūrai giminingos meno srovės bei sri-tys nebūtų paskirai gyldenam-os; kad būtų galima sudaryti estetikos prasmei apibrėžti pastovų centrą. Platono mokslą apie estetiką nagrinėjo 18 ir 19 šimt. mąstytojai Aleksandras Baumgartenas, Leibnitz, Hegelis, Dessoir ir daug kitų. Aristotelis į panteistinį grožį mažiau dėmesio tekreipė, bet ypatingo dėmesio kreipė į poeziją, atskirdamas ją nuo gamtinio grožio estetinių įspūdzių, kur įvykiai vaizduojami žodžiais. Savo studijas Aristotelis pavadin-o "Ivairumų vienybė".

Platonas pirmas išaiškino meno ir grožio tapatumus ir jų skirtingumus, remdamasis logika ir objektyviu galvojuimu. Tačiau griežtų ribų tarp meno estetikos ir gamtinio grožio nenustatė. Jis tikėjo, kad bet kuriam mene estetika savaime yra estetika ir be gamtinio grožio, Platonas tikėjo, jog menas stovi aukščiau, kaip gamtinis grožis, ir menas yra aukštesnio laipsnio, negu idėja, nes kiekvieną idėją reikia realizuoti į gyvenimą. Jokia idėja negyvuoja, kai nebūna vykdoma kokioje nors formoje. Taip ir visuomenės srovių idėjos neturi reikšmės tol, kol neturi tam tikros formos arba principo. Platonas pataria meną, kaip reikšmingą kūrybos formą, laikyti pirmą vietą, o gamtinį grožį — antroji. Gamta — joks menas, tikslai daiktinio grožio atspindis. Iš kitos pusės, jisai meną vertina kaip sivaizduotą dalyką — idealinį meną, kuris pačina grynai iš įsivaizdavimų.

Paroda pavadinta "Tapyba su žirklemis" baigsis vasario 11 d. Yra ko pamatyti.

MIRĖ IVAN MEISTROVIC

Neseniai miręs skulptorius Ivan Meistrovič buvo gimęs Kroatijoje 1884 m. Didelio talento menininkas, monumentalios skulptūros kūrėjas po Rodino. Meistrovič išgarsėjo savo realistine nuotaikinga kūryba ne tikta Europoje, bet ir JAV. Nuo 1917 m. Amerikoje apsigyveno ir ilgą laiką dėstė Notre Dame universitete. Jo skulptūros kūrinių turi beveik visi meno muziejai, turi ir Chicagos Meno institutas ir Chicagos Grant Parkas. Meistrovič pastūtiniais metais buvo kaip ir užmirštas, kaip ir kiti konservatyvios krypties menininkai, nors savo laikų buvę pasaulinio masto garsenybės, turėjo užleisti vietą naujosios krypties atstovams. Meistrovič laimėjimai skulptūros mene pasiekia jam žinai. Skulptorius sukūrė be gausaus liandies meno dar ir didingų religinių kūrinių.

MATISSE TAPYBA SU ŽIRKLEMIS

Chicagos Meno institute dabar yra surengta prancūzų dailininko (mirusios 1954 m.) Henri Matisse ypatingai įdomi paroda. Matisse senatvėje negalėjo tapyti, tai dirbo žirklemis, — iš spalvoto popieriaus iškirpdavo dekoratyvines formas (arabeskas) ir jas suklijuodavo taip, kad paveikslas atrodė kaip tapyba. Ne tik mažo formato paveikslus komponavo iš popieriaus, bet ir labai didelius. Vienas toks kūriny yra "Tūkstantis ir viena naktis" net 12 pėdų ilgumo. Kiekviena Matisse dekoratyvi arabeska yra skirtinga ir išradinga. Paskutinieji jo darbai pasižymi monumentalumu ir spalvų harmonija. Matisse buvo vienas iš impresionistų seim-os, vėliau palinko labiau dekoratyvinio žanro sritin.

Paroda pavadinta "Tapyba su žirklemis" baigsis vasario 11 d. Yra ko pamatyti.

KINIEČIŲ MENO TURTAI

Chicagos Meno institute vasario 15 d. (2 aukšte) atidaroma didelė Kinijos valdžios surengta kiniečių meno paroda, vadinama "Kiniečių meno tur-tai". Atidarymas įvyks 3:30 v. p. p. Atidarymo metu įėjimas su pakvietimais.

Paroda, kaip skelbiama, žada būti įvairi ir įdomi.

— Chicagos Jūrų Skautija rengia šokių vakarą — Puota Jūros Dugne vasario 3 d. Western Ballroom, 3504 So. Western Ave. Pradžia 8:00 v. vakaro. Šokiams gros puikus orkestras. Akademinių jaunimų reikia parenti.

— Čiurlionio Galerijoje dabar vyksta ALDS narių paroda. J. Mielulis, A. Vaikšnoras ir Vl. Vaiteikiūno "Tragedija" kūrybine ir menine kokybe sudaro išimtį.

M. š.

(Bus daugiau)

3 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, JANUARY 27, 1962

YTAUTAS MESKAUSKAS

TIESA APIE DR. JUOŽĄ PURICKĮ TRIBUNOLO SPRENDIMO ŠVIESOJE

37 metus pavėluotas reportažas apie didžiausią politinį skandalą demokratinėje Lietuvoje, kuris dabar supiūdė atsiminimų autorius ir išryškino žmonių atminties netobulumą. — Lietuva sveikina 4-tasias Rusijos revoliucijos sukaktuves su neegzistuojančiu vagonu miltų ir kas iš to išėjo

Per tris Naujienų antrosios dalies numerius nusitęsė buv. teisėjo Prano Kavaliūno straipsnis "R. Skipičio atsiminimų knyga ir jos kritika". Jo tikslas, atrodo, buvo padaryti teisingą sprendimą atsiminimų rašytoju Kosto Zuko (Zvilgnis) ir Rapolo Skipičio (Nepriklausomą Lietuvą Stant) kontraversijoje dėl buvusio užsienio reikalų ministerio kunigo dr. Juozo Purickio asmenis ir veiklos įvertinimo. Tačiau vietoje to, tas straipsnis dar daugiau aptemdė tiesą. Piktas likimas norėjo, kad teisėjas Kavaliūnas Naujienų sausio 13 dienos numerįje kvalifikavęs Kostą Zuką "melagiu", dar prieš tai, tame pačiame numeryje, pats, švelniai tariant, apsilenkė su tiesa, aiškindamas, kad teismas Purickio ir Co. byloje tris kaltinamuosius... "nubaudė po kelias paras arešto", nes iš tikro visi buvo išteisinti ir teisėjo minimas J. Zemaitis toje byloje iš viso nefigūravo!

Toks teisėjo "suklydimas" kaip tik pateisina Zuko "melavimą", o išryškėjęs visuotinis atminties sušlubavimas paskatino mane parašyti 37 met. pavėlavusį reportažą, remiantis ne savo atmintimi — iš anksto prisipažįstu, kad nieko apie šią bylą neatsimenu, nes buvau jos metu dar vaikas — bet neseniai mirusio advokato Domininko Nargelevičiaus archyvu, kuriame yra ir tos bylos motyvuoto sprendimo nuorašas. Sprendimas labai ilgas, bet įdomus ir, manau, kai kurios jo vietos naudingos abiejų atsiminimų knygų ir jas sekusio ginčo Naujienose skaitytojams. Už šių eilučių parašymą kalba ir tai, kad anų laikų mūsų spauda neturėjo gerų reporterių, kurie būtų sugebėję šią bylą teisingai išryškinti, pagaliau būta per daug buvo susijusi su dienos politika ir partijų interesais, kad būtų galima ją objektyviai nušviesti. Paskelbus teismo sprendimą, krikščionių demokratų Rytas pastatė retorišką klausimą, ar kalta buvo tauta, atsirubežiuodama nuo kunigo Purickio darbų, o opozicinė spauda j tai atsakė skelbdama Tribunolo sprendimą, "kad skaitytojai susipažinę su Vyr. Tribunolo juristiniais motyvais įvertintų kun. Purickio darbus visuomeninės dorovės žvilgsniu" — ir atsakytų j kitą Ryto klausimą, "ar reikia kun. Purickį statyti šalia dr. Basanavičiaus, kaip tautos didvyri."

4 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, JANUARY 27, 1962

damas Lietuvos Atstovybės Maskvoje Patarėju ir, išvykus Atstovui Baltrušaičiui iš Maskvos tarnybos reikalais Kaunan, eidamas Atstovo pareigas, dalyvaudamas Rusijos (R.S.F.S.R.) Vyriausybės iškilmėse dėl 4 metų spalio revoliucijos sukaktuvių, pareiškė Lietuvos vardu, kad jo vyriausybė dovanojanti Rusijoje badaujančioms vagoną miltų ir vagoną cukraus. Rusijos užsienio reikalų komisariatas paskelbė apie tą Lietuvos dovaną Rusijos oficioze. Tokių būdų pasižadėjimas suteikti dovaną įvyko. Lietuvos Valdžiai pasiūlyta įvykdyti pasižadėjimą... bet mūsų vyriausybė esamomis lėšomis (Nukelta j 5-tą pusl.)

VIENO MĖNESIO...

(Tęsinsys iš 2-ro psl.)

Tai dar nėra viskas. Anglai pvz. kainą pažymi 10 s. 6 d., kas reiškia 10 šilingų ir 6 penai. Tačiau 10/6 gali reikšti 10 svarų ir 6 šilingus. Dvidešimt vieną šilingą jie vadina "guinea", nors tokio pinigų visai nėra.

Pripratimas — antras prigrimimas. Ir kaip sunku nuo pripratimo atsipalaiduoti! Anglai puikiai supranta, jog jų pinigų sistema yra paini ir absurdiška, o vienok nieko nedaroma, kad galėtų nuo jos atsikratyti ir įsivesti tinkamesnę kaip yra padarę kiti kraštai.

Ir ar tik vieni anglai yra tokie konservatyvūs ir "užkielėje"! O kaip su amerikiečiais, kurie, rodosi, mažiausiai tešilaiko tradicijų, tačiau vis dar negali atsikratyti nuo pasenusios, nepraktiškos ir neilkušios matavimo sistemos ir įsivesti plačiai visur vartojamą metrinę sistemą.

Tad pirm negu kitus smerkti, turime j save pasižiūrėti.

Bandrai apie anglus

Gaila buvo su Londonų skir-

tis. Jis mums pasidarė toks artimas, toks savas. Jautėmės tiesiog kaip namie. Kalba vis dėlto yra stebėtinai dalykas. Kaip greit jos pagalba žmonėms suartėja, susibūliuoja. Susitinka visai svetimi žmonės, o po dienos kitos, žiūrėk, jie jau lyg seni draugai.

Taip atsitiko ir su mumis Londone, kur mes per trumpą laiką suėjome į artimą pažintį su visa eile žmonių.

Paprastai sakoma, kad anglai yra šalti, savyje užsidarę ir nemėgsta su pašaliečiais leistis į kalbas. Mums bent ne susidarė toks įspūdis: nei šaltumo, nei užsidarymo savyje iš jų pusės nepatyrėme (žinoma, čia kalbame apie tą mikroskopišką anglų dalytę, su kuria mums teko susidurti).

Kai sėdome j taksi ir važiuojome j aerodromą, o iš ten skridome j Paryžių, tai vėl prisiminėme bene Holmes pasakytus žodžius, kad viską apie Londoną neįmanoma sužinoti, — apie jį galima tik sį tą patirti ir sį tą sužinoti.

Per tą trumpą laiką mes legalėjome apie Londoną labai mažai ką tesužinoti ir tik labai, labai prabėgomis su juo susipažinti.

Bet gal ateityje teks jį ir vėl aplankyti? Gal?

(Bus daugiau)

DAUGIAU NEI ATOSTOGOS LAUKIA JUSU visam pasauliui garsioje OZARK BATHS Hot Springs, National Park, Arkansas. Kad atsipalaiduoti nuo profesinio nuovargio ir nervų įtampimo, kuri gamina nuo perdidelio gyvenimo tempo, neužtenka aplinkos pakeitimo. Čia šiltos vonios, masažai, poliois ir įvairios galviančios priemonės sumazina įtampimą, duoda pauzę poilsio ir efektingas atostogas... ir visa tai labai nebrangiai. Dėl smulkesnių informacijų rašyti: S. B. HANKINS, Mgr.

Jurgio Baltrušaičio ŽEMĖS PAKOPOS

Šio leidinio keletas egzempliorių dar yra likusių ir galima įsigyti iš vertėjo Jono Valaičio. Leidinys kietai įrištas. Vertinga ir graži dovana švenčių ar panašia progą. Kaina \$1.50. Nedelsiant bus pasiųsta paštu. Rašykite adresu: Mr. Jonas Valaitis, 1507 So. 51 Avenue, Cicero 50, Illinois. Tel.: OL 6-3180.

GENERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION / SACRAMENTO, CALIFORNIA. 4.6% COMPOUNDED AND PAID QUARTERLY. CURRENT ANNUAL RATE. * INSURED TO \$10,000 * MEMBER FEDERAL SAVINGS & LOAN INSURANCE CORP. * LEGAL FOR TRUST, FOUNDATION, CORPORATE FUNDS * FUNDS POSTMARKED BY 10th EARN FROM FIRST AIR POSTAGE PAID BOTH WAYS. GENERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION P. O. BOX 6375 * SACRAMENTO 21, CALIFORNIA, DEPT. A.F.N. I WANT TO OPEN AN INSURED ACCOUNT AT GENERAL SAVINGS MY CHECK IS ENCLOSED [] SEND COMPLETE INFORMATION [] NAME ADDRESS CITY STATE

James Forrestal ir jo dienoraštis

Prie įėjimo į Pentagoną yra James Forrestal bronzinis paminklas; jūras rašo jo vardo pirmas šio dydžio (60,000 tonų) iškaltynė. Yra ir kitas paminklas, tvirtesnis už varį — jo dienoraštis, paruoštas iš jo užrašų, kuriais laikantis jis galyvojo rašyti knyga. Dideliu paminklu yra patį Pentagonas. James Forrestal buvo pirmuoju gynybos sekretorium, pravedus 1917 metais įstatymą apie armijos, laivyno, aviacijos pajėgų sujungimą į vieną departamentą. Jo paminklais, dideliais nuopelnais Amerikai ir antikomunistiniam pasauliui reikia laikyti Vokietijos išgelbėjimą nuo "sumorgenthavimo", neutralizavimo Morgen-

thau plano padaryti iš Vokietijos bejėgia šalį, kaimiečių tautai, lengvu karsniu komunizmas. James Forrestal gimė 1892 m. Malteapan - Beacon, New York, netoli Rooseveltto Hyde Parko. Jo tėvas, airių imigrantas, pasidarė iš dailinės dideliu verslininku, stovybos firmos savininku. Buvo gerai pažįstami su Rooseveltais. Kai prasidėjo II Pasaulinis karas, Rooseveltas pakvietė James Forrestal, tada jau pakopusį į Dillon Read & Co. — Wall Street banko prezidentus, j laivyno pusekretorium. 1944 metais, mirus širdies smūgiu laivyno sekretoriui Frank Knox. (Tęsinsys 10 psl.)

LIETUVOS...

(Atkelta iš 8-to psl.)

Rasinių. Alytaus ir kitose apskrityse... Placiu išsilystę streikai valstiečių, prievarta varomų miškų kirsti ir neži. Tokie streikai vyko Kauno, Biržų ir kitose apskrityse. Kovoje prieš fašizmo bremio ir grūdinio darbininkų ir valstiečių sąjungą, šis būtinai darbu žmonių kovos laimėjimo peizažas.

1939 m. rugsėjo 1 d. karui prasidėjus. Lietuvoje aprimo visos gyvenimas. Jokių streikų nebuvo. Visi susirūpino rytojais diena, o ypač būkštavo dėl Maskvos galimo Lietuvos okupavimo (sovietų armijos igulos jau buvo Lietuvoje). Tiesa, jos laikėsi joms pavestose vietose.

Buvusi to meto vyriausybė, vadistinių pradų ugdytoja, jau panūdė susirasli taktininkų ir su kitais dalintis valdžia. Susidarė koalinė vyriausybė iš tautininkų, krikščionių demokratų ir liaudininkų.

Ir Maskva pajutusi, kad Lietuvoje gali atkusti demokratinę santvarką — rimtai pabūgo.

Kas nežino, kad komunistams demokratijos santvarka — peilis po kaklu. Ir štai Maskva pradėjo provokuoti Lietuvą — negudria, brutaliai prie visokių niekniekių kabinėtis. Ir to pasekoje — ulimatūpas iš Maskvos įleisti naujas papildomas sovietų armijos igulas ir pertvarkyti valdžią.

To laiko tarpas Maskvos, J. Zingždos lūpmis, dabar taip aiškinamas:

"Smetona 1940 m. vasario mėn. pasiuntė jį, Povilaitį, į Berlyną ir pavedė jam visokiems būdais įtikinti hitlerinės valdžios viršininkus Smetonos nuostūbiu siekimu eiti drauge su Vokietija, itikinti, jog "prezid. Smetona priėjo išvados, kad Lietuva ateityje nori glaustis politinės orientacijos prasme prie savo didžiojo vakarų kaimyno", ir prašyti tuojau paaimti Lietuvą j Vokietijos protektoratą arba j poltingą globą. Protektorato klausimu Smetonai per Povilaitį hitlerinės valdžios atstovų buvo atsaky-

ta teigiama, būtent, buvo pareiškta, kad "protektorato klausimas glis išsispresli dar šiais metais, vėliausiai rugsėjo mėn. 1 d." ir kad "Pabaltijo valstijų ateities likimas bus jungiamas ryškia forma su Vokietija". Iš kitų duomenų, tame tarpe iš kai kurių pasirengimų Lietuvoje birželio mėn. pirmojoje pusėje ir iš Gebelso pasakytos per radiją Hitlerio kalbos 1941 m. birželio 22 d. ryte, matyti, kad Smetonos valdžia vedė derybas su Hitlerine valdžia ir apie tiesioginį hitlerinės kariuomenės įvedimą j Lietuvą 1940 m. birželio viduryje."

Kodėl A. Smetona turėjo sūsti j Berlyną Vidaus reikalų ministerijos valdininką, jei veikė Užsienio reikalų ministerija ir tokiems reikalams turėta įgudusių valdininkų? Pagaliau J. Zingžda ir čia nenurodė jokių šaltinių, iš kur tos žinios semtos. Net Maskvos laida Lietuvai įteiktame ultimatumė apie tų nieko nepasakytai, neprisiminta tiesioginiai ar kitaip. O Vidaus reikalų ministerijos saugumo departamento direktorių Povilaitį Maskva pareikalavo suimti kaip Berlyno valdžios šnipą, bet jokių įrodymų nebuvo pateikta, kad jis toks buvo. Povilaitis pateko j bolševikų okupuotą rankas. Galėjo jam sudaryti viešą teismą ir įrodyti, kad jis vedė derybas su hitlerine valdžia tikslu Lietuvą paversti Vokietijos protektoratu. Deja, Maskva tik dabar pateidė tuos gandus apie protektoratą. Tai iki šiol Lietuvoje iš jos gyventojų okupantai nepajėgė išrauti įsitikinimą, kad Lietuva yra Maskvos auka. Toliau tešia:

"1940 m. birželio 15 d., remiantis savitarpio pagalbomis sutartimi ir Lietuvos vyriausybės birželio 15 d. 10 val. ryto nutarimu, j Lietuvą buvo įvesti nauji Tarptinės Armijos daliniai, turėję tikslą užtikrinti veiksmingą savitarpio pagalboms sutarties vykdymą ir apsaugoti Lietuvą nuo hitlerinės agresijos. Nuosekli ir tiesi Tarptinų Sąjungos vyriausybės politika, nukreipta j taikos išsaugojimą ir j savitarpio pagalboms

sutarties su Lietuva sąžiningą vykdymą, nauji Tarptinės Armijos dalinių atejimas demokratiškai reaktiškai Lietuvos buržuaziją ir sukėlė paniką jos cilėse. Tarptinės Armijos dalinių buvimas izoliavo Lietuvos buržuaziją nuo hitlerininkų ir kitų imperialistų pagalboms ir paliko ją, negausingą, silpną, akis j aki prieš Lietuvos darbo žmones, prieš visą lietuvių tautą. Ilgus metus buržuazijos ideologų skleistą mitą apie buržuazinės - fašistinės diktatūros reimpiną lietuvių tautą buvo akivaizdžiai ir visiskai sugriautas.

Lietuvos darbo žmonės, Komunistų partijos vadovaujami, birželio 15 ir 16 dienomis išėjo j gatves, j aikštes, išėjo su viešais savo reikalavimais — baigti su fašizmo sąjūdiu, su Lietuvos pardavinėjimu hitlerininkams!

Taip jau saldziai, švelniai ir melagingai tą įvykį nupasakoja Maskva J. Zingždos lūpmis. Pakartotinos sovietinės armijos igulos Lietuvoje buvo įvestos ne savitarpio susitarimo pasekoje, bet įteikus ultimatumą ir net nespėjus j jį sulaukti atsakymo.

Kaip Lietuvoje pasirodė tos naujos sovietų armijos igulos, visiems jau buvo aišku, kad Lietuva atsidūrė okupacijos padėtyje. Dėl šito džiugančių net Lietuvos komunistų partijos narių tarpe buvo mažas. Niekas jų nelaukė, kad Lietuvos, kaip nepriklausomos valstybės, statusas bus pamiškintas. Ne vienas jū vaikščiojo kaip galva praradęs. O pats Justas Paleckis net gavo nerisų sukretimą, kaj pajuto, jog teks iš Maskvos parsivežti Stalino sąly...

Ir pats J. Zingžda, kaj jam buvo pasiūlyta švietimo ministro pavaduotojo kėdė, buvo suabejojęs, ar visa tai ilgam? Taip, jis tada nebuvo komunistas. Jis jau buvo gero-

kai, bent spaudoje, suarteję su tautininkais ir buvo Tūbeliu šeimoje jų dukterėlas namų mokytojas, kartu ir buvusios rusų gimnazijos direktorius Kauca. Ir jis tada nelaukė panašinių įvykių ir pergyveno, jėms užgyjus, ne džiugavimą.

Bet čia šiočia tokia pažanga pas J. Zingždą. Jis jau pasako, kad atėjo j Lietuvą nauji sovietų armijos daliniai ir tik tada "Komunistų partijos vadovaujami" darbo žmonės išėjo j gatves, j paprastą žmonių kalbą išvertus, bus tnių:

"Raudonosios okupacinės Lietuvai sovietinės armijos vadovybės įsakymu, komunistai paliepė visų imonių darbininkams išėiti j demonstracijas. Tai buvo okupanto prievartavimo pirmas žygis. Darbininkai išėiti tai išėjo j gatves, bet niekas iš jų viešai nepadarė "džiugančių" pranešimų apie prasidėjusią "naują raudonąją imperiją". Apie tai kabėjo tik komunistai arba j samdiniai.

Maskviniams komunistams net dvidešimčiai metų pradžius, nesiseka taip pameluoti, kad Lietuvos žmones įtikinti, jog šiais metais Lietuvos žmonių sukilimu buvo nufėštas Lietuvos vyriausybė ir lo sukilimo pasekoje buvo įgyvendinta sovietinė santvarka. Ir kas gi gali patikėti, kad beveik tą pačią dieną įvyks panašūs "sukilimai" Latvijoje ir Estijoje?

Esame tikri, kad pavergti Lietuvos mokytojai istorikams tuo neliki, kaip netiki ir netiki likėti pats J. Zingžda, mo. Kainė gyvenęs, visa tai su akimis matęs ir girdėjęs. Dejeja, okupacija pasilieka okupacija. Istorikai mokytojai, su kande dantis, aiškūs mokymams pavaduotojo pamokas, šie, mokiniai, abejingai patikės tuo, kas jėms pasakoja ma...

KAZBAR LOUNGE Al Kazlauskas proprietor. Now Open 7 Days a Week — Bill Swan Trio — Friday, Saturday Open House New Year's Eve. — Cocktail Hour Daily 4 to 6 AL KAZ. YOUR HOST Phone 778-9484 2603 West 63rd Street

Donald Petkus Anthony Petkus A. PETKUS & SŪNUS NAUJA KOPLYČIA MARQUETTE FUNERAL HOME 2533 West 71st Street (Maplewood gatvės kampas) Grovehill 6-2345 Townhall 3-2108 Pilnas įleidutvių aptarnavimas, laikant karstą ir pasinaudojimą mūsų gražiom koplyčiom, yra nuo \$275.00; \$400.00; \$595.00; \$650.00; \$695.00; \$750.00; \$875.00; \$895.00; \$945.00; \$995.00 ir daugiau. Karstą galime pasirinkti koplyčioje. GRAŽIOS INDIVIDUALINES KOPLYČIOS Masinoms pastatyti aikštė. Lietuviams teikiama šios rūšies patarnavimus 30 metų.

9 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, JANUARY 27, 1962

(Atkelta iš 7-to psl.)

...očių metų valdžia įvykdė da-
ling atsargos karių mobilizaci-
ją, fašistinė Lietuvos spauda
piskojeipai aukština hilleri-
ninkų kruviną žygiavimą
Lenkijoje, puošė savo pusla-
pius hilleriniais iliustracijo-
mis, atskirai valdžios pareigū-
nui ir toliau tarėsi su Vokietij-
os kariniais atstovais apie gu-
lumumus Lietuvai stoli į karą
Vokietijos pusėje. Lietuvos poli-
tinių policija (žvalgyba) labai
susitipino savo bendradarbiav-
imą su gestapo organais, ypač
su Tilžės gestapo komisaru
Greife, ir teikė hillerininkams
žinių apie padėtį Lietuvoje,
keičėsi informacijomis apie ku-
manistų judėjimą ir t. t. Apa-
mai, ois Lietuvos fašistų
"neutralitetas" buvo nukreip-
tas hillerinės Vokietijos inte-
resams palaikyti. Tokia poli-
tika fašistinio teroro sąlygo-
mis hillerininkams išnešėsi i
Lenkiją, neišvengiamai vedė
išsiugintą Lietuvos pajungimą
Vokietijai.

Iš kurių šalių tos žinios
neišmūso, J. Ziugžda neurodo,
ir kartą akiplėšiskai meluoja,
kad kažkoki ten antifašistų
darbo žmonių ir komunistų
partijos veikimus sumažino
hillerinių talkininkų nuotai-
kas Lietuvoje. Kokia didelė ne-
sąmonė! Kam laisvame pasau-
lyje nėra žinoma, kad Hille-
ris savo karo žygį tik tada pra-
dėjo, kai jau buvo su Stalinu
slaptai susitaręs dėl Lenkijos,
Lietuvos bei Latvijos ir Esti-
jos žemių pasidalinimo.

Rusifikatorius J. Ziugžda ki-
namp elgtis negali. Jis turi tei-
sinti susovietintos Rusijos im-
perializmą, nes jis pasėkė ru-
sifikatorius. Jis ir turi nulyčti
ir tą faktą, kad, karui pras-
idėjus, Lietuva pasiskelbė esan-
či neutrali.

O jei Lietuvoje tada atsirado
Vokietijos šniupų ir hillerinim-
sų talkininkų, tai tokių būta
ne Maskvą tarnaujanti. O ku-
dai valstybė apseina be savų ir
stelinų valstybių šniupų? Ar
sovietų Rusija vienokiu ir ki-
tokiu nėra turėjusi? Ar sovie-
tų Rusija nėra turėjusi savų
padolių, kaip antai Jagodos,
Lezovo, Berijos, Stalino, kurie
teikė valstybės aparate ir jos
gedu, o priešakyje visų jų
buvėjo patį Stalinas?

Pirmieji trys komunistų par-
tijos patvarkymu sušaudyti, o
Stalinas... jau patvorin išmes-

...tarp ir Lietuvoje, kaip ir
sur kitur, karo ir nekaro me-
visuomeninis gyvenimas
taiciomis politinėmis varso-
mis reikiški, kartu būta viso
slogybių ir gero.

...Arteja vasario 16 d. mūsų
atnė ir valstybinė šventė —
Lietuvos nepriklausomybės ak-
to paskelbimo šventė, tai pra-
tutu žinoti, kaip maskviniai
komunistai teisinasi nepri-
lausomybės laidotuvės įvyk-

...J. Ziugžda ten pat rašo:

"Turėdama galvoje susida-
riusią grėsmingą padėtį ir rü-
pindamasi apsaugoti buvusius
ponų Lenkijos valdžioje uk-
rainiečius, baltarusius, lygiai
kaip ir lietuvius, nuo hilleri-
ninkų isiveržimo, Tarybinė vy-
riausybė nutarė įvesti Raudon-
ąją Armiją į ukrainiečių, bal-
tarusių ir lietuvių žemes, bu-
vusias iki tol Lenkijos valdžio-
je. Lietuvių tautos ir visų Pa-
ballio tautų kovoje prieš hil-
lerinės agresijos grėsmę mil-
žiniška reikšmė turi tas faktas,
kad 1939 m. rugsėjo 17 d. Raudon-
oji Armija, gyvenantų
džiaugsmingai sutikta kaip ar-
mija išvaduoja, išėngė i Va-
karų Ukrainas, Vakarų Baltaru-
sijas ir Vilniaus krašto žem-
es, išgelbėdama jas nuo hil-
lerininkų antplūdžio.

Tarybų Sąjungos vyriausy-
bės pasiūlymu 1939 metų spal-
io 10 d. pasirašyta "Vilniaus
ir Vilniaus srities Lietuvos Res-
publikai perdavimo ir Lietu-
vo — Tarybų Sąjungos savit-
rarpio pagalbos sutartis", nau-
jai pademonstravusi Tarybų
valstybės taikos politiką ir jos
jautrumą mažųjų tautų liki-
mui, pirmtinai atitiko lietu-
vių tautos interesus ir sudarė
Lietuvos darba žmonėms nau-
jas prielaidas sėkmingai kopoti
prieš buržuazinį - fašistinį re-
žimą.

O faktiškai tada Sovietų Ru-
sijos užsienio reikalų ministras
viešai per radiją pasakė, kad
Sovietų Rusija pradėjo prieš
Lenkiją karo žygį menamai
ukrainiečių ir baltarusių išlais-
vinimui. Apie ką dar rusų ga-
rė Ketrė II galvojusi, tas dabar
įvykdoma.

Ir Molotovas tada sukčiai kal-
bėjo, nes tas karo žygis pra-
dėtas su Hitlerių slaptai susi-
sitarus ir Lenkijos žemėmis pa-
sidalinus. Maskva ėjo atsiim-
ti tai, kas jai iš Hitlerio malon-
ės buvo padarėta.

Lietuva gi su Sovietų Sąjunga
jau iš seno turėjo savitarpinė
pagalbos sutartį. Ir įgulas i
Lietuvą Maskva įvedė ne gin-
tis prieš hillerinės Vokietijos
agresiją ir nuo tos galimos ag-
resijos Lietuvą apginti, bet Lie-
tuvos žemes įjungti i Sovietų
Rusijos imperiją ir Lietuvą pa-
daryti Rusijos kolonija.

Visa tai anoje slaptoje tarp
Stalino - Molotovo ir Hitlerio
Ribbentropo numatyta. Ir...
Lietuva buvo ankščiau Mask-
vos okupuota negu Hitlerio bu-
vo pradėtas karo žygis i So-
vietų Sąjungą. Tada tokio pat
likimo ir tuo pačių metų susi-
laukė Latvija bei Estija.

...Toliau J. Ziugžda nesivaržy-
damas meluoja ir Lietuvos TSR
mokslių akademijos vardą žem-
ina, sukurdamas:

"I kovą prieš fašistinį smur-
tą 1940 metais vis labiau ir
labiau ištraukė ir valstiečiai
(Nukelta i 9 psl.)

DR. STASYS ŽMUIDZINAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
EMERGENCY
Staigiai susirus ar susižeidus kasdien
saukite telefon:
434-6967.

DR. ANNA BALIUNAS
AKIU, AUSU, NOSIES IR
GERKLES LIGOS
PRITAIKO AKINIUS
2858 W. 63rd STREET
Ofiso telefonai: PROspect 8-3229
Rezid. tel.: WAlbrook 5-5076
Valandos: kasdien nuo 10 ligi 12 val.
ir ryto ir nuo 7 ligi 9 val. vak. Treč.
uzdaryta. Kitu laiku susitarus.

Tel.: PROspect 8-1717
DR. S. BIEŽIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 WEST 63rd STREET
Val.: kas diena po pietų 1-3 vak. 7-9
tikrai antradieniais ir penktadieniais
Trečiad. ir sekmad. ofisas uzdarytas.
Rez.: 3241 WEST 66th PLACE
Phone: REpublic 7-7868

DR. C. K. BOBELIS
INKSTU IR ŠLAPUMO TAKU
CHIRURGIJA
PR 6-1795 arba 312-695-0533.
425 N. LIBERTY ST. R. 25
ELGIN, ILL.
Valandos pagal susitarimą

DR. PETER BRAZIS
PHYSICIAN AND SURGEON
2434 WEST 71st STREET
Ofisas: HEMlock 4-5849
Rezid.: HEMlock 4-2324
OFISO VALANDOS:
Pirmad., ketvirt. ir penktadienį nuo
1-4 ir 7-9, antrad. nuo 1-5, treč.
ir šeštadienį tikrai susitarus

**DR. JONAS G. BYLA-
BYLAITIS**
NERVU - SMĖGENU LIGOS,
CHIRURGIJA
2737 W. 71st STREET
Valandos: tik susitarus skambinant
GR 6-3409

Ofiso telefonai: VIRginia 7-0036
Rezidencijos: BEVERly 8-8244

DR. T. DUNDULIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Akušerija ir moterų ligos
4157 ARCHER AVENUE
Ofiso valandos:
Nuo 2-4 ir nuo 6-8-30 val. vakaro.
Seštadieniais nuo 2 iki 4 popiet.
Trečadienį pagal sutartį.

Tel. ofiso: HE 4-1414, rez. RE 7-6867

DR. BR. GAIZIUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Valandos: 1-3 ir 6-8 val. po pietų
kasdien. Seštadieniais 1-4 val. p. p.
Trečadieniais uzdaryta.

DR. A. JENKINS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3944 WEST 63rd STREET
OFISO VALANDOS:
Kasdien nuo 1-4 popiet ir 6-8 val.
Treč. ir šestad. uzdaryta.
Ofiso tel.: PORTsmouth 7-6000
Rezid. telefonai: GARDens 3-7278

Grovehill 6-1595

Dr. Aldona A. Juška
AKIU LIGU SPECIALISTE
IR PRITAIKO AKINIUS
Valandos: 9-12, 7-9 pagal susitarimą,
išskyrus trečadienius ir šeštadienius.
2422 W. MARQUETTE ROAD

Ofiso ir buto tel.: OLYmpic 2-1381
DR. F. V. KAUNAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1407 Sp. 49th Court, Cicero
Kasdien 10-12 ir 4-7. Treč. ir šeš-
tadienį tik 10-12.

Tel. ofiso ir buto: OLYmpic 2-4159
DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4938 W. 15th St., Cicero, Ill.
Kasdien 1-3 val. ir 6-8 val. vakaro.
Trečadieniais uzdaryta.
Seštadieniais 12-4 val. popiet.

Ofiso telefonai: LAfayette 3-3210
Jei neatsiliepią, saukite KEDzie 3-2869

Dr. Emily V. KRUKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4146 SO. ARCHER AVENUE
Val.: kasdien po pietų nuo 12-3.
Daily afternoons.
Vakarais: pirmad., antrad., ketvirtad.
nuo 6-9. Trečadieniais tik susitarus.

Tel. ofiso: PR 8-7773; rez. PR 6-4732
DR. A. MACIŪNAS
CHIRURGAS
2858 W. 63rd Street
Val.: pirmad. ir ketvirtad. 1-4 popiet.
antrad. ir penktad. 5-8 val. vak.

Ofiso tel.: HE 4-1818 arba RE 7-9700
Rezidencijos: PR 6-9801

DR. J. MESKAUSKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
VIDAUS LIGŲ SPEC.
2454 WEST 71st STREET
Priėmimo val.: nuo 9-11 val. ryto ir
nuo 4-8 val. po pietų. Šeštad. nuo
9:00-2:00 p. p.
Trečadieniais uzdaryta.

Tel. ofiso: LA 5-2134, rez. 878-5960

**DR. E. STANAT -
STANAITIS**
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Mitybos ir svorio problemas
1951 W. IRVING PARK RD.
ir Damen Ave. kampas.
Val.: Pirm., Ketv. ir Penk. 7-8 v. p. p.

Ofiso telefonai: CLIFFside 4-2896
Rez. telefonai: WAlbrook 5-3099

DR. P. STRIMAITIS
Bendra praktika ir chirurgija
specialiai
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4644 So. ASHLAND
Savaitės dienomis priėmimo valandos
2-4 ir 6-8 val. vak.
Seštadieniais 2-5 val. vak.
Trečadieniais ir sekmadieniais uz-
daryta. Ligonius prima tik susitarus
telefonu.

DR. VYT. TAURAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Bendra praktika, spec. MOTERŲ LIGOS
Ofisas: 2652 WEST 59th STREET
Tel.: PR 8-1223 arba PR 6-5577
OFISO val.: pirmad., antrad., trečiad.
ir penkt. 2-4 ir 6-8 val. vak. Seštadie-
niais 2-4 val. po pietų ir kitu laiku
pagal susitarimą.

DR. V. P. TUMASONIS
CHIRURGAS
2454 WEST 71st STREET
Ofiso telefonai: HEMlock 4-2123
Rezid. telefonai: Gibson 8-6195

Priima ligonius pagal susitarimą. Dėl
valandos skambinti telefonu HE 4-2123
nuo 1-8 val. p. p. kasdien, išskyrus
trečadienį ir šeštadienį.

Tel. ofiso: VI 2-1581; rez. PR 6-4250
DR. V. VILEIŠIS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
802 WEST 31st STREET
(kampas Halsted ir 31-os gatvių)
Priėmimo valandos: kasdien 1-4 p. p.
ir 6-8 val. vak. Seštadieniais 1-4 p. p.
Trečiad. ir sekmadieniais uzdaryta.

P. SILEIKIS, O. P.
ORTHOPEDES-PROTEZISTAS
Aparatai - Protezai, Med. Ban-
dažai. Speciali pagalba Kojoms
(Arch Supports) ir t. t.
Val.: 8-4 ir 6-8. Seštadieniais 9-11.
ORTHOPEDIJOS TECHNIKOS LAB.
2850 West 63rd St., Chicago 29, Ill.
Tel.: PROspect 6-5084

LIETUVIAI AKIU GYDYTOJAI

Dr. Ant. Rudokas, Opt.
4455 So. CALIFORNIA, YARDs 7-7381
Tikrina akis, pritaiko akinius,
keičia stiklus ir remus.
Valandos: 10 ryto iki 8 val. (trečiad.
uzdaryta), šeštad. 10 ryto iki 2 p. p.

GRADINSKAS
"NETIKĖCIA J.
jei nebūčiau pats girdėjęs:
Ta stereo muzika — tikrai gyva"
J. G. Television Co., 2512 W. 47 St.
FRontier 6-1998
Ligi Kalėdų atdara ir
sekmadieniais nuo 11 - 4 val.

MOVING
Apraustas perkraustymas
iš įvairių atstumu.
ANTANAS VILIMAS
3415 So. Lithuania Avenue
Tel.: FRontier 6-1882

PERKRAUSTYMAI
MOVING
Leidimai — Pilna aprauda
ZEMA KAINA
R. ŠERENAS
2047 W. 67th Pl. WAlbrook 5-8063
3 - NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL.
- SATURDAY, JANUARY 27, 1962

**LIETUVOS OKUPANTO RŪPESTIS
DĖL NETOLIMOS PRAEITIES**

Maskvinių istorikų pasitarimas. — Atgarsiai Lietuvoje.
— Pagalba istorijos mokytojams Lietuvoje. — Tarp
komunistinės propagandos ir istorijos. — Ir išėjo
šunims blūsų kaustyti.

Prieš trejetą metų Maskvoje
įvyko kviestinių istorijos dė-
stytojų pasitarimas. Buvo tarta-
si ir kalbėta dėl istorijos prog-
ramos mokyklose. Sumestose
bendrose garėse buvo įžiūrė-
ta, kad mokyklose istorijos
dėstyimo pagrindas padėti so-
vietų epochos istoriją. Seno-
vės ir viduriniųjų amžių isto-
rijos sąskaiton daugiau skirti
pamokoms valandų sovietų įs-
galėjimo istorijos pamokoms,
o ypač "didžiojo tėvynės karo
istorijai", tai yra antrojo karo
istorijai. Visur rimtą istorikai
mokovai nedrįstą net paskuti-
nio šimtmecio istoriją rašyti.
Tokiai tik renkama medžiaga.
Ir laukiama, bent dviejų kartų
būvyje, iki toji surinktoji me-
džiaga atvės. O jau atvėsusiųj
drąsiau išpūnėti — nenusvil-
si. Bet Sovietijos šalyse visa
cina iš kito galo.

1.
Prieš trejetą metų Maskvoje
įvyko kviestinių istorijos dė-
stytojų pasitarimas. Buvo tarta-
si ir kalbėta dėl istorijos prog-
ramos mokyklose. Sumestose
bendrose garėse buvo įžiūrė-
ta, kad mokyklose istorijos
dėstyimo pagrindas padėti so-
vietų epochos istoriją. Seno-
vės ir viduriniųjų amžių isto-
rijos sąskaiton daugiau skirti
pamokoms valandų sovietų įs-
galėjimo istorijos pamokoms,
o ypač "didžiojo tėvynės karo
istorijai", tai yra antrojo karo
istorijai. Visur rimtą istorikai
mokovai nedrįstą net paskuti-
nio šimtmecio istoriją rašyti.
Tokiai tik renkama medžiaga.
Ir laukiama, bent dviejų kartų
būvyje, iki toji surinktoji me-
džiaga atvės. O jau atvėsusiųj
drąsiau išpūnėti — nenusvil-
si. Bet Sovietijos šalyse visa
cina iš kito galo.

(Tęsinys 7-me psl.)

TIESA APIE...

(Atkelta iš 4-to psl.)

šomis tuo metu nevaliojo tai
padaryti. Tada kaltinamasis
Avižonis pats surado būdą sa-
vo nealsargiam pasizadėjimui
įvykdyti. Jis pasinaudojo At-
stovybės tarnautoju, pasislėpu-
siau dabar kaltinamoju Zacha-
ru Milichovskiu, Vilniaus mies-
to žydu, būvusiu Maskvos
miesto cheminės farmacuti-
nės fabrikos savininku. Kaip
matyti iš kaltinamojo Avižo-
nio laiško, rašto lapkričio 11
dieną Uzs. Reik. Ministeriui
Purickiui, Milichovskis apsiė-
mė įgyti ir pristatyti i Maskvą
savo lėšomis tuodu vagonu
cukraus ir miltų. O kaip pats
Avižonis prisipažįsta, jo su Mi-
likovskiu buvo susitarta, kad
Milikovskiu bus atlyginta tuo,
kad jam bus leista, drauge su
dviejm dovanų vagonais nuvež-
ti iš Lietuvos i Maskvą dar tre-
čias vagonas su jo paties pre-
kem, tarp kitko ir su sachari-
nu. Kaltinamojo Purickio prisi-
pažinimu jam apie tai buvo
Avižonio pranešta ir, atvykus
Milikovskiu i Kauną, Purickis,
esant nepaprastoms aplinky-
bėms, neturėdamas kitos išei-
ties, sutikęs ir liepęs Departa-
mento Direktoriui Vaitiekūnui
padaryti reikiamus žygius, ką
šis ir padaręs.

Jau turėjome progos pasisa-
kyti, kas ir kaip ateina istori-
jos mokytojams pagalbou.

2.
Lietuvos sovietizacija savo
maskvinių istorikų sukurtos isto-
rijos dar neturi. Visi, kas isto-
rijose nusimano, arba tą pas-
kutiniųjų metų "istorija" kū-
rė, buvo paraginti atėiti su sa-
vo žiniomis mokytojams i pa-
galbą.

Kaip dera, pirmuoju pasiro-
dė generolas majoras Karvelis,
paskui iš saugumo bendradar-

čia Vyriausias Tribunalas
nemato iš kaltinamųjų pusės
pasipelnymo tikslo, klaidin-
gam tokiam tikslui neranda
pakankamų įrodymų. Gal būt,
tos priemonės, kurių griebėsi
kaltinamieji Valstybės reika-
lui atlikti, nėra girtinos, bet
jos nėra bauginos. Be to, tas
jų darbas, jei būtų buvęs be
kliūčių atliktas, nebūtų paken-
kęs nei valstybės reikalui, nei
valdymo tvarkai. Priešingai,
Lietuvos santykiai su Rusija
būtų geriaus susidėrinę...

Toliau teismas konstatuoja,
kad šalia maisto ir 4 ar 5 tūks-
tantų kilogramų sacharino,
galanterijos prekių, būta ir ko-
kaino. Dėl to teismas taip filo-
sofavo:

"Kokainą dėl jo kenksmin-
gumo žmonių sveikatai galima
prilyginti spiritui, kurį, saky-
niu, Estijoje ir Amerikos Jun-
kmentų cenzorius ir, žinoma,
būtų ne jomarkas be R. Sar-
maiečio, prie Lietuvos komunis-
tų partijos CK veikiančio ku-
munistų istorijos instituto di-
rektoriaus.

(Tęsinys 7-me psl.)

PIRMAUJANTI DEŠRŲ PREKYBA NEW YORKE

SHALLER & WEBER
Augščiausios kokybės produktai
DAR PAS MUS GALIMA GAUTI ŠVIEŽIOS ŽĄSYS • ĮVAIROS MĖSOS PRODUKTAI • MĖSA
VIRIMUI IR KEPIMUI • DEŠRELĖS • KUMPIAI.
6 DIDŽIUOLĖS KRAUTUVĖS 6
NEW YORKE — 1654 2nd Ave. (85-86 St.). TR 9-3047 | HEMPSTEAD — 310 Front Street. IV 3-5540
RIDGEMOODE — 56-54 Myrtle Avenue VA 1-7068 | FLUSHINGE — 41-06 Main Street. HI 5-2522
ASTORIOJE — 28-28 Seinway Street. AS 4-3210 | JACKSON HEIGHTS — 82-10 37th Ave. DE 5-1154

kis, Vaitiekūnas, Avižonis ir
Sutinis nėra tuo kaltinami.
Tad neturi reikšmės ir ta ap-
linkybė, kad kai kuriems ki-
tiems asmenims — Skrinin-
kovui, Goldbergui ir t. t., tar-
naujamiems Lietuvos Astovybė-
je Maskvoje, dar prieš trijų
vagonų įvykį pasisekė, naudo-
jantis minima tvarka, slapta
pralobti, juo labiau, kad už tai
jie buvo atleidžiami iš tarny-
bos. Taip atsitiko su Skrinin-
kovu, kuris buvo iš tarnybos
atleistas Atstovo Baltrušaičio.
Avižonio pasiūlymu dar 1921
m. vasarą. Taip atsitiko ir su
dar pirmiau ėjusiu diplomati-
nio kurjerio pareigas Naručiu,
kuris buvo atstatytas Ministe-
riu Purickiu.

Išteisines kaltinamuosius dėl
šiu trijų vagonų siuntimo, Vyr-
Tribunolas išteisino dėl antro-
jo kaltinamojo punkto: dėl ne-
teisingu dokumentų apie tų
važnų išdavimo.

Toliau teismas perėina prie
vieno Purickio "operacijų",
apie ką kitame numeryje.

JUCUS SESERU RESTORANAS
atdara dieną ir naktį.
Nevarkite namie maisto ruoš.
Užėikite i patyrusių virėjų resto-
raną ir pasirinkite skanius pietus.
1608 W. 47 St. — LA 3-9670

WHITE WAY FLORIST INC.
Large Variety of Flowers.
Flowers for every occasion.
Original creations.
Reasonable prices.
Call VI 6-7149.
7149 So. State St.
Please mention this ad.

Vienintelis turinti leidimą
ir aprausta firma
**SIUNCIA PINIGUS I
LIETUVĄ.**
Pinigai įleikiami per 10 dienų.
Pilnai garantuota.
Prašyk visų informaciu.
GRAMERCY
744 Broad Street
NEWARK, NEW JERSEY
Isteigta 1947.

SOPHIE BARCUS
RADIO ŠEIMOS VALANDOS
Visos programos iš WOPA,
1490 kil. AM. 102-7 FM.
Lietuvių kalba: kasdien nuo pirm-
dienio iki penktadienio 10-11
val. ryto. — Seštadienį ir sek-
madienį nuo 8:00 iki 9:30 val.
ryto.
Vakaruškos: pirmadieniais 7 v. v.
Tel.: HEMlock 4-2413
7159 SO. MAPLEWOOD AVE.
CHICAGO 29, ILL.

MŪSŲ ŽINGSNIAI

Leidžia Santara ir Sambi Sviesa Chicagoje.
Redaguoja Rita Kavolienė
Medžiaga siūsti: 622 Nicholas St., Defiance, Ohio

5 METAI NR. 3 (155)

VYTAUTAS KAVOLIS

ANTANO ŠKĖMOS ŽMOGUS

"Prisipažįstu. Kūrybinis nihilizmas yra mano religija. Mirties momentas — reikšmingiausiaji tikrovė", — kalbėjo Antanas Skėma Santaros suvažiavime, prieš trejus metus.

"Po tokios žangos", rašė Rimvydas Šilbajoris *Metmenų* antrajame numeryje, "logiškai reiktų Skėmą išvadinti juodu pesimistu, dekadentu ir panašiai. Bet grožinėj kūryboj logika yra ne ta pati, kaip kasdieniniame gyvenime. Ant kasdienybės kalėjimo sienų yra užrašytas pasmerkimas: du ir du bus keturi. Kas neliki laime, yra pesimistas. Kas kankina ir žudo, yra bešielis žudikas... O literatūroj sudėjęs du ir du dažnai gaunasi ne keturi, bet begalybė: atsiveria nauji akiračiai ir sugrįžta kasdienybės dėsnų sienos". Šilbajoris prieina išvados, kad "Antanas Skėma yra didelis optimistas, nes tiki aukščiausias žmogaus savybes — jo veržimasi į laisvę ir jo veržimasi į meilę".

"Po visos pasibaigtos autoriaus atskleistos žmogiškos komedijos", tęsia Šilbajoris, "každodėl pasilieka nesuprantamas dvasios pakilimo įspūdis, lyg kažkas labai skaudaus, bet kartu ir brangaus, gaivinancio būtų suteikta."

Tas kažkas skaudaus ir brangaus, kas yra mums palikę Antano Skėmos kūryboje, yra žmogaus gyvenimo *neuzmirštumo* liudijimas. Pro žmogų, kurį kasdien sutinkame, dažnai lyg galima praeiti nejučiomis ir jį tuojau pamiršti. Galima, nes to žmogaus nepažįstame, ir, gal būt, jis pats savęs nepažįsta, o, kiekvienam atveju, nesirizta savęs atverti, be baimės ir be patoso, ir be devynubų tuštybės kaukių. Bet pro žmogų, kuris yra atėjęs Antano Skėmos knygu puslapiuose, negalima bejausniai praeiti ir užmiršti. Jis mums palieka skaudus. Ir intymus, ir tikras.

Antanas Skėma, kūrybinis nihilistas, kuriam mirties momentas buvo reikšmingiausiaji tikrovė, mums liudija gyvenimo reikšmę, nes jis mums yra palikęs žmogų, kurio gyvenimo negalima užmiršti, kurio įbrėžto pėdsako kiti iš savęs niekada nebeištrins.

Antano Skėmos žmogus pirmą sykį pabunda gyvenimui 1918 metais Ukrainos mieste Rostove. Martynukas — "atrodo, kad šis berniukas visuomet kažko klausia ir nesulaukia atsakymo" — bėga vaikų būryje į Kurilkino skersgatvį, kur ant gatvės žibintų pakarti baltagvardiečių karininkai. Vaikai įsuka pakaruoklį už kojų — "Martynukas... mato akių baltymus, užkritusį ant kaktos sulipusį plaukų kuokštą ir nustemba — fioletinis liežuvis beveik siekia smakro galą" — ir paleidžia; "kūnas sukasi atgal, mirgėdamas, lyg sukutis, ir vaikai straks, ploja rankutėmis, ir visiems baidiai linksma." Gal iš šitokios vaikystės ir kyla pajutimas, kad mirties momentas yra reikšmingiausiaji tikrovė.

Antrą sykį Antano Skėmos žmogus pabunda neramiuose adolescenčio metuose. Jis trokšta išsivažioti, kuri neturėtų nei vyriškų nei moteriškų daiktų, kuri būtų panaši į jo motiną, mylimosios, kuri nemirtų. Ir kai Ignas grįžta pro tamso sodą namo, jis girdi kapelioną šnabzdant jo motinai: "Aš tau atleidžiu tavo nuodėmes. Jos labai menkos, aš atleidžiu, nes tu myli mane, ir aš myliu tave, ir esu drąsus, ir nebijau paties Dievo. Dieve mano, aš taip myliu tave, aš taip myliu tave". — "Iš kapeliono balso išnirio plėšiamo popieriaus gaidos, plaštakos išskėstais pirštais sliuogė vis žemyn, ir netrukus Ignas matė nuogas motinos šlaimis..." Ir Ignui-Skaidrai pasiliko visam gyvenimui įdegtas šis dvilypis vaizdas: nepaliečiamos ilgesys, ir palietosios degradacija.

Trečiasis Antano Skėmos žmogaus pabudimas yra jo motinos išprotėjimas. "Kur dingo palgas veido ovalas, šviesūs plaukai, drėgnos ir didelės akys, vėslūs blakstienai, siauras liemuo, pilnos bet nenudribusios krūtys?..."

"Dabar ji buvo šlykšti moteris. Nutėjo oda. Smakras, skruos tai, krūtys, nukarė lyg išmirkę baltiniai. Sukrėčijusios lūpos priminė nuospaudas. Sunkiai lingavo drimbą kūnas ant išbrinkusių kojų..."

Motina turėjo būti išvežta. "Buvau vienintelis, kuriuo motina pasitikėjo. Todėl įvykdžiau apgavystę. Įlikinai motiną: mudu važiuojame vasaroti į Palangą. Ji džiaugėsi kelione. Ji kalbino mane... Jai patiko planetas, medžiai, trobos, moteriškė su kibiraus... Vakarečiant,

įvažiavome pro vartus ir sustojome prie raudonų plytų pastato, kuriame buvo užrašyta: Psichiatrinė Ligoninė.

"Vairuotojas, samitarai, ir aš, vos išvilksme iš automobilio mano motiną. Ji nerėkė. Ji žiūrėjo. Tur būt, šitaip žiūrėtų mirusiojo žmogaus siela, kuri pamatytų, kad aname pasaulyje tėra pragaras.

"Ir šis motinos žvilgsnis man vaidenosi, kai mano mokytojai aiškino, jog visata sutverta Gėrio, Grožio, Harmonijos ženkle ir kad žmogus kaltas savo nelaimėse."

Šis motinos žvilgsnis Antano Skėmos žmogui nebeleis būti tikru ir pažadėtoju išganymu, kurio realumu pilnutinai pasitiki tik laimingi vaikai.

Trys jaunystės pabudimai. Pabudimas laikotarpio korupcijai, kuri užkrečia vaikus, dar nesuprantačius savo veiksmų brutalumo. Pabudimas žmogiškai silpnybei, kurios kokių nors paveldu nei vienas neišvengia, ir pabudimas aplinkybių prievartai, kuri reikalauja iš sūnaus išduoti motiną, kaip tik dėl to, kad jis buvo vienintelis, kuriuo jina pasitikėjo. Pergyvenimai, amžinai įsircėžią žmogui, juos patyrusiam, vaizdai, neuzmirštami tam, kuris su tokiu žmogum susitinka. Pabudimai žmogaus egzistencijos skausmingumui.

Bet laikinai šie pergyvenimai gali būti užmiršti. Nes ateina jaunystė, pilna gaivališkų jėgų, ir užvaldo Antaną Garšvą, gimnazistą, laimintį Palangoje plaukimo lenktynes. "Namū jis grįžo su asistentais. Dvi šviesiaplaukės merginos ėjo iš abiejų pusių, ir Garšva joms pasakojė apie kraulį, naujausiąjį plaukimo stilių... Kai jo basos kojos įsibėdė į šiltą kopų smėlį, jis suprato, kad laimėjimas linksmas dalykas. Jis apkabino abi merginas per pečius, žaviai nusišypsavo ir tarė: 'Gal norite, kad judvi treniruočiau?'"

Ir Antanas Garšva, aštuoniolikmetis, nedrįsta pabučiuoti Jonės, ir vieną vėlų vakarą jis bėgte su ja nubėga ligi geležinkelio, kuriuo nebevažinėja traukiniai, ir ją jėga palma, ir po to jos atsiprašo, ir pažada vesti. "Žinoma, mudų mylėjome. Trejis metus. Aukštosios Panemunės pušyne, Jėšios lazdynuose, mano kambaryje, mano draugo kambaryje. Ir, kai pradėjau apgaudinėti Jonę, tikėjau: vieną dieną ją vesiu."

Tokia užsimiršusiojo jaunystė: linksmas laimėjimas, aistra ir apgaudinėjimas. Vitališkosios jėgos žmogui neša kaip audra, ir jis jaunystės karščiui pasiduoda. Kol pirmasis karštis atvėsta, ir Antanas Garšva susiformuoja savo konvencionalią kaulietiškos ramybės viziją: "Noriu vesti Jonę. Noriu vaiko. Noriu eilėraščių. Noriu pinigų. Noriu garbės. Noriu būti laimingas. Gyventi noriu."

Bet ramybė negalima. Ramybė apskritai žmogui negalima, nes neramumas yra jo tikroji ir esminė būklė, kurią tik laikinai tegalima užmiršti. Antanui Garšvai užsimiršusią jo jaunystės ramybę suardo du trenkią smūgiai. Jį išlinka pirmasis epileptinis priepuolis. Ir psichiatras jam pataria nevesti, nes jis būsiąs našta savo žmonai. Antanas Garšva atsisako savo laimės vizijos, ir tada parašo pirmąjį gerą eilėraščių. Iš praradimo skausmo — kūrybinės galios šaltiniai. Kuriam, kadangi kencijama.

Antruoju smūgiu išlinka Lietuvos okupacija. Antaną Garšvą tardo NKVD. "Vienintelis langas buvo užtvertas pinučiais... Kampe stovėjo emalinota spaudyklė. Snarglėtoje košėje plūduriavo geltonos nuorūkos... Simutis sugavo Garšvos žvilgsnį. 'Tu atsilkaupsi ir liežuviu išgrabysi nuorūkas iš spaudyklės,' tarė jis... Garšva bandė atsikelti. Trūko kycpavimo. Pilvas ir kojos buvo nejudrios. Tada jis pradėjo žingsniuoti rankomis, vilkdamas apatinę kūno dalį. Kaip šuo, kuriam pervaziavo kojas. Į spaudyklę. Ir užgė šuniškai... Jis pasikėlė, drėbėdamas smulkiu virpuliu. Jis tejtuto baimę. 'Aš darysiu viską, viską, aš įkišiu liežuvį, kad jis nemušų!'"

"Prie pat jo nosies stovėjo Simučio pusbatis. Tepalas dvokė aršiau nei Garšvos išmašos. Garšva kilstelėjo akis, vaikiškai nusišypsavo ir, žiūrėdamas į iškily. Simučio smakrą, tarė.

"Nenoriu."
"Simutis smogė su press-papje per viršugalvį."

Didžiausio žmogaus nužeminimo momentu nužemintajame prabyla nesąmoninga impulsyvi pasipriešinimo valia. Ir iš šio pasipriešinimo momento įsimezga nauja gija Antano Skėmos žmogaus gyvenime. Kankinamojo padėtyje, pajutęs vitališkųjų impulsų žadamos konvencionalios laimės trapumą, nužemintasis tenori vieno: "Aš noriu būti žmogum", — rėkia Kazys "Pabudimo" dramoje, kankinamas tardytojo Pijaus, komunisto, buvusio jaunystės draugo.

Be šio pabudimo žmogaus reikšmei kažin ar būtų galima Igno Skaidros meilė šventajai Ingai. Prieš savo nužeminimą jis buvo pernelyg egocentriškas, per daug paskendęs savo aistroje ir savo konvencionaliniuose idealuose, kad būtų pajėgęs, meilės mirusįjį vedamas, praskirti uždangą tarp šio ir ano pasaulio.

Mazytėje karinės Vokietijos geležinkelio stotelėje Ignas ("Mūsų žingsnių" tesinsy 7-tam psl.)

Skaidra susipažino su Inga Karaliūnaite ir su ja keturias valandas išlaukė traukinio. Po to jį sulaikė esesininkai ir nuvarė kasti apkasų, o jina nuvažiavo traukinio, kuris pakeliui buvo subombarduotas. Bet Ignas netikėjo, kad Inga būtų žuvusi ir, karui pasibaigus, jis apkeliavo visas užsieniųjų stovyklas, niekur jos neradamas, ir pagaliau nuyvyo į tą vietą, kur buvo sudaužytas jos traukinys. Bet vietoj sudaužyto traukinio tą naktį jis rado stovintį sveiką traukinį, ir jame susitiko su Inga. Gyvojo ilgesys buvo tiek stiprus, kad jisai keliom akimirkom galėjo įsiveržti į aną pasaulį, — pasaulį, kuris susideda iš nesibaigiančių mirties momento pasikartojimų.

Tais mirties momento pasikartojimais neaiškių ano pasaulio autoritetų siekiama palaužti ir po mirties tebesitęsiantį žmogaus pasipriešinimą savo likimui. Bet Inga tebesipriešina, ir todėl ji šventoji, ir Ignas jos ilgisi, ir įvyksta stebuklas. "Mudu ejoame kelis žingsnius. Mirusioji su gyvuoju. Tikrajame pasaulyje." Po to stebuklas išnyksta, ir Ignui tepasilieka miglotas sapnas, o Ingai — nuolatinis žuvimo momento kartojimasis. Daugiau jis jos nebeapsieiks, nes jo ilgesys bus silpnesnis, ir jis susiras kitą moterį, gal būt, "Izaoko" romano Zivilę, kuri nebebus nepaliečiama ir kuri jį išduos.

Bet, nors Ignas jau niekada nebeapsieiks aname pasaulyje amžinai žūstančios Ingos, šis Didysis Nuotykis visvien yra svarbus, nes jis liudija, kad, kai žmogus yra tikrai pasidareg reikšmingu, jo ilgesys gali, nors ir tikta akimirka, nugalėti siaubingą mirties galutinumą. Igno ir Ingos susitikimas liudija žmogaus svėrbumą žmogui, nugalintį mirties bedugnę.

(Bus užbaiga)

Darbai ir žygiai

LIETUVOS...

(Atkelta iš 5-to psl.)

Studijų dienas rengia sausio 27—28 dd. Chicagoje Lietuvos Studentų Santara. Šeštadienį, sausio 27 d., 1 val. Jaunimo Namuose Vanda Gegevičiūtė ir Liūtas Mockūnas skaitys paskaitas apie "Maitstaujančią kartą". 7:30 val. literatūros vakaras, kuriame Danguolė Marcinkutė, Bernardas Prapuolenis ir Rimas Vėžys skaitys savo kūrybos, o Leonas Narbutis pristatys trumpą skica. Literatūros vakaras ir povakarinė programa vyks *Vyčių salėje*, 2453 W. 47th St.

Sekmadienį, 1 val. Jaunimo Namuose Sauliaus Šimoliūno paskaita apie "Vyduo filosofiją". Studentiškoji visuomenė kviečiama visoje programoje dalyvauti.

Antano Skėmos *Raštams* Išeiti Fondui prisiūsta Chicagoje surengto Juditos Audėnaitės, Jurgio Jaks-Tyrio ir Antano Skėmos tragiško žuvimo minėjimo pajamos \$160. Minėjimas buvo atsilankę daugiau 300 žmonių, įvertinusių žuvusių įnašus lietuvių literatūrai, teatrui, politiniam ir jaunimo gyvenimui. Antano Skėmos kūrybos vertę suprantą skaitytojais prašomi savo įnašus siūsti Fondui adresu: dr. Jonas Valaitis, 5204 Ellington, Western Springs, Ill.

Dr. Rimvydas Šilbajoris įsijungė jaunosios kartos kultūros žurnalo "Metmenų" redakcinį kolektyvą. Žurnalo ketvirtasis numeris jau netrukus pasirodys iš spaustuvės.

Dr. Saulius Šimoliūnas, neseniai įsijungęs į "Metmenų" redakcinį kolektyvą, žurnalo leidimui prisiuntė 40 dol. įnašą.

Chicagoje Studentų Santaros skyrius "Metmenų" žurnalui prisiuntė 25 dol. įnašą.

Darbo, namo, buto reikia — viską tik "Naujienos" teikia

įsitikinimais savanoriškai taikininkavo abiemis okupantams. Ir toje Lietuvos pogrindžio veikloje gimė Vyriausios Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, kuris Lietuvos politinei minčiai iki šiol atstovauja užsienyje ir rūpinasi Lietuvos laisvinimo reikalais.

Maskviniai komunistai Lietuvoj visa tai sąmoningai nutyli. Ir štai, kai Lietuvos įvairias mokyklas pradėjo jau lankyti išimtinai vaikai, gimę pokario metais ir jaunimas, gimęs karo metais, susigriebta visose mokyklose pradėti dėstyti Lietuvos sovietizacijos ir Lietuvos okupacijos istoriją — drąsiau, smagiau. Drąsiau, nes atėję į mokyklas mokiniai jau tų metų nežino. Jei ką girdėjo, tai girdėjo tik iš senesnės kartos.

Be to ir tos kartos gretos suretėjo, vieni jų mirė Sibiro vergų stovyklose, o kiti Lietuvoje. Kas išliko gyvas, kam pasisekė grįžti iš Sibiro ir kitų vietų, tie tyli. Tad lengva tos netolimos praeities faktai sudėstyti kaip nori, kaip okupantas lietuvių šviesoje, kad šis Lietuvos okupantas atrodytų Lietuvos žmonių išganytoju.

Be to nei istorija, o propaganda, okupantui reklama. Tai maudymasis seklumose ir įsivaizdavimas, jog plūduriuojama vandenynų platumose ir jų gelmėse.

Tokiose seklumose "Tarybinio mokytojo" Nr. 94 ir 95 plūduriuoja nuosaikus Lietuvos rusifikatorius J. Žiugžda. Štai pavyzdys:

MONTREALYJE, KANADOJE, ISEINANTIS SAVAITRASTIS

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA,

minėdamas savo 20-ties metų sukaktuves, vykdo platinimo vaju ir visi, kar ši savaitraštį užsisakys 1962 m. sausio mėnesį, gaus jį visus metus už pusę kainos,

t. y. — už \$2.50.

Nepriklausoma Lietuva yra kovos laikraštis už lietuvių tautos teises ir Lietuvos nepriklausomybę.

ADRESAS:

NEPRIKLAUSOMA LIETUVA,

7722 George St., La Salle - Montreal 32, Canada

TWO - JAIS' DRIVE - IN
4253 W. 47th Street — VI 7-6043
BROASTED CHICKEN - OUR SPECIALTY
SHRIMPS - RIBS - PIZZA
and a variety of delicious Sandwiches.
We deliver — cater to clubs, banquets, weddings, social groups etc.
Open 10 A. M. to 2 A. M. morning.

COSMOS TRAVEL BUREAU
PIONIERIUS KELIONIŲ SRITYJE • DAUGIAUSIAI PATYRĘS RUOSIJANT ISUVYKAS I

USSR IR RYTŲ EVROPOS KRASTUS

Mes parūpiname visas į USSR asmenims, kurie į čia atvyko per ar po II Pasaulinio karo ir dabar yra JAV-lyj piliečiai.

AR JUS NORITE ATSIKVIESTI SAVO GIMINES Į USSR? — SUSIZINOKITE SU COSMOS

COSMOS TRAVEL BUREAU
45 WEST 45th ST., NEW YORK 36, N. Y. — Tel. CI 5-7711